

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v soboto, dne 2. junija 1934.

Štev. 61.

Otvoritev 14. Ljubljanskega mednarodnega velesejma

Pomembne izjave predsednika velesejma g. Bonača in zastopnika kr. vlade, ministra dr. Frana Novaka

V soboto ob 10. uri je bil svečano odprt XIV. Ljubljanski velesejem. Otvoritvi je prisostvoval poslanec najvišjega pokrovitelja velesejma Nj. Vel. kralja, divizijski general g. Vladimir Cukavac. Po pozdravnem govoru predsednika velesejma g. Frana Bonača je otvoril velesejem minister za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Fran Novak v imenu kr. vlade in kot zastopnik častnega predsednika velesejma, ministra za trgovino in industrijo g. Juraja Demetroviča, v prisotnosti bana dr. Draga Marušića, grškega poslanika na našem dvoru, g. ministra Melasa, podbana dr. Pirkmajerja, generala I. Ivanovića in zastopnikov ostalih oblastev ter univerze. Svečanosti so se v velikem številu udeležili najvišji predstavniki lokalnih oblastev in klera, diplomatski in konzularni zbor, zastopniki mest, raznih organizacij, korporacij in društev.

Predsednik velesejma

g. Fran Bonač

Je pred vsem pozdravil zastopnika kralja in zastopnika vlade ter ostale dignitarje po imenu, zlasti prisrčno je pa pozdravil zastopnika grške republike poslanika in ministra g. Melasa in gospode, ki so kot zastopniki grškega gospodarstva posetili našo letošnjo prirediteljo. Grčija se letos prvič uradno udeleži našega velesejma. Nadeja se in iskreno želi, da bi letošnja grška razstava čim bolj pripomogla k temu, da se prijateljskim vezem, ki nas združijo s simpatičnim grškim narodom, pridruži še čim tesnejše zblizanje in sodelovanje na gospodarskem polju.

Po pozdravu uradnih gostov je gosp. predsednik nadaljeval:

Castita gospoda! Ljubljanski velesejem je prominentno gospodarska ustanova. Zato mislim, da je prav, da se ob njegovi otvoritvi vsaj s par besedami dotaknemo današnjega gospodarskega položaja.

Vzrokov današnje gospodarske depresije ni iskati v naših domačih razmerah, temveč predvsem v motnjah, ki so se pojavile v svetovnem gospodarstvu. Toda navzlic medsebojni povezanosti svetovnega gospodarstva vsi pojavi depresije ne nastopajo v vseh državah z enako intenzivnostjo. S smotrenimi ukrepi preudarne gospodarske politike se dajo razni bolezenski pojavi gospodarske krize, ako že ne popolnoma izločiti, pa vsaj znatno ublažiti. V mislih imam vprašanje, ki je za nas najbolj pereče, to je vprašanje našega denarstva. Naši prej cvetoči denarni zavodi so po pretežni večini brez lastne krivde prišli v težak in nevzdržen položaj ter danes ne morejo vršiti onih prevažnih nalog, ki so denarnim zavodom odkazane v normalnem kreditnem gospodarstvu. Dobroimetja pri denarnih zavodih so večinoma zamrznjena, o novih kreditih pa ni niti govora. Baš domača podjetja, ki ne uživajo zunanjih kreditov, najtežje občutijo to stanje, ker jim je odrezan dotok krvi, ki je prej oživljal našo obrtno in industrijsko delavnost. Umljivo je, da denarni zavodi pritiskajo na svoje nezaščitene dolžnike, predvsem industrije, trgovce in obrtnike radi vračila danih kreditov in so s tem ogrožena tudi najsolidnejša podjetja. Skrajni čas je, da se v tem pogledu nekaj ukrene, ker sicer mora priti do popolnega zastoja. Če so to vprašanje uredile druge države, ne da bi s tem ogrozile svojo valuto, sem prepričan, da bomo znali to pravočasno urediti tudi mi!

V svetovni gospodarski politiki je danes vodilno načelo: avtarkija. Svobodne meje in neovirana izmenjava agrarnega in industrijskega blaga so skoraj že zapadle pozabljenju. Danes, ko skušajo tudi gospodarsko močnejše države omiliti svoj položaj s tem, da se zapirajo uvozu tujega blaga v korist lastne proizvodnje, tudi mi ne bomo mogli vztrajati pri sedanjih liberalni politiki, temveč bomo morali uveljaviti načelo, da odpremo vrata prvenstveno onim državam, ki tudi s svoje strani kupujejo proizvode naše zemlje. Ne gre, da bi mi uvažali stroje in razne industrijske izdelke, pri čemer bi pa naš les gnij v gozdovih in naše žito v žitnicah.

Vso pozornost moramo posvetiti vprašanju zaposlitve domačih delovnih sil. Intenzivno moramo delovati v smeri gospodarske osamosvojitve, tako da bomo mogli vsaj v onih strokah, kjer so podani naravni predpogoji, kriti domačo potrošnjo. Pasti morajo predsedki nasproti domačim izdelkom. Če bodo naši potrošniki v večji meri segali po domačih izdelkih, se bo povečalo število zaposlenecv v domačih obrtih in industriji ter s tem avtomatično povečal konzum kmetijskih proizvodov. Ako se roko v roki s tem prično izvajati javna dela po široko zasnovanem in dobro organiziranem načrtu, sem prepričan, da bodo skoraj vremena se zjasnila in nastopili prijaznejši časi.

V vseh teh vprašanjih vrši naš velesejem važno posredovalno in propagandno vlogo.

Letošnji pomladanski razstavi, ki je za današnje razmere dobro zasedena, smo priključili nekaj kulturnih in gospodarskih razstav, ki naj zainteresirajo široke sloje našega prebivalstva, pa tudi naše gospodarske kroge.

Zanimala vas bo predvsem kolektivna razstava, ki jo je organizirala grška vlada. Razstava vas bo seznanila s produktivno močjo Grčije in odprla marsikateremu naših trgovcev nove kupčijske zveze. V Beogradu je v zvezi s to razstavo osnovan poseben grško-jugoslovanski komite, ki bo deloval v korist medsebojne izmenjave blaga.

Prikazujemo vam letos prvič poučno razstavo o reklamah, propagandi in lepakih, ki jo je organiziral agilni odbor reklamnih strokovnjakov z g. ravnateljem Novakom na čelu. Upam, da bo ta razstava dokazala potrebo reklame in propagande, ki se ne more dovolj visoko oceniti. Pri tem lahko najdejo zaposlitev tudi naši domači umetniki.

G. profesor dr. Valter Bohine nam je s svojim odborom znanstvenikov in učenjakov pripravil prav lepo presenečenje: »Razstavo kartografije«. Na tej izredno zanimivi prireditvi sodelujejo poleg našega Vojno-geografskega zavoda v Beogradu tudi razne tuje države.

Naše vrle žene so nam priredile zaokroženo razstavo »Žena v poklicu«. Ta razstava je aktualna baš sedaj, ko se je začela pravcata gonja proti ženi v poklicu. Spoštovanim odbornicam z gospema Kraigher in Lapajne na čelu gre največje priznanje.

Ruski emigranti, ki so si poiskali svojo novo domovino po vsem svetu, so priredili pod krovom gospodinske razstave zanimivo razstavo ruske emigracije.

G. ravnatelj Lap je privedel s svojim odborom zanimivo in že priljubljeno »Živalico«.

Ob tej priliki izrekam svojo iskreno zahvalo za podporo in pomoč vsem oblastem in korporacijam, posebno marljivim sodelujočim strokovnjakom.

Tudi tej velesejmski prireditvi je pokrovitelj naš vladar Nj. Vel. kralj Aleksander. Pozivam vas, dragi gostje, da zakličemo v patriotskem zanosu našemu ljubljensmu kralju trikratni: Živio!»

Klici »Živio« Nj. Vel. kralju so zagrmeli po vsem velesejmu, med tem pa je vojaška godba zaigrala državno himno. Po himni je naprosil predsednik g. Bonač ministra g. dr. Frana Novaka, naj otvori velesejem.

Govor ministra dr. Frana Novaka

Gospod izaslanik Nj. Vel. kralja! Spoštovana gospoda!

Prijetna mi je dolžnost, da prisostvujem imenom kraljevske vlade, posebej tudi v imenu g. ministra trgovine pomembni svečanosti, slovesni otvoritvi XIV. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani.

Važnost velesejmskih organizacij, tako osobito ljubljanskega vzorčnega velesejma je bila že vsestransko podčrtana ob najrazličnejših prilikah. Naš velesejem kaže nam krepko afirmacijo čvrste volje in neupogljivega stremljenja po gospodarskem napredku, ki naj jača blagostanje toli naše domovine kraljevine Jugoslavije. Industrija, obrt, tako važni in pomembni panogi naše privrede dokazujeta stalno odličen napredek svojih izdelkov, ki naj pridejo pôtem naše trgovine, čije solidnost je splošno priznana, v široke plasti konzumentov. Trenutno je sicer deloma nekoliko oslabela kupna moč potrošnikov, a na vidiku so sigurna znamenja zboljšanja splošnega gospodarskega položaja. Navzlic vsem težavam pa naša industrija in obrt nista klonila; z budnim očesom, nezmanjšano svojo energijo, redko iznajdljivostjo in bistrim pregledom situacije sta znala kljubovati in kljubujeta vsem trenutnim neprilikam in to je jasen dokaz kontinuitete konstruktivnega značaja našega gospodar-

stva. Po veliki večini je sicer gospodarstvo v naši kraljevini predvsem agrarnega značaja v širokem pomenu besede. Vsi imamo tedaj velik interes na tem, da se kupna moč agrarnega prebivalstva dvigne, ker pride to v korist naši industriji in obrtu. To dejstvo pa nas seveda ne odveže dolžnosti, da v negovanju ostalih gospodarskih panog zasledujemo cilje harmoničnega sodelovanja vseh vrst gospodarstva v splošno korist, za splošen napredek naše domovine. Ko imamo pred očmi to harmonično delovanje gospodarskih panog, s moramo iskreno radovati da ljubljanski velesejem ponovno otvara svoja vrata in da širokemu svetu na novo proži dokaze za vitalnost, krepko življenjsko sposobnost naše industrije, obrta, trgovine, sposobnost, koja vzbuja najlepše nade in poglede v bodočnost. Zagotavljam vas, da posveča kraljevska vlada v polni meri svoj interes razvoju domače industrije in obrta.

Gospoda! Lastno državo imamo, prečiščeno v potokih heroične krvi, zgrajeno na mučeniških kosteh, s podlago, ki je jačja od granita. Narekuje se nam sama po sebi dolžnost, da to državo krepimo in spopolnujemo v svoji notranjosti. Treba je, da ljubimo in cenimo kar je našega; kar vidimo drugod boljšega, naj nam bo v spodbudo za spopolnitev lastnega.

Ko izražam čestitke k dosedanjim uspehom velesejmske organizacije za procvit in uspeh naše industrije, obrta in trgovine, dostavim še iskreno željo tudi za stalni daljnji napredek ter s tem odpiram imenom kraljevske vlade današnji velesejem.

Po govorih, ki jih je prenašal radio, so si dostojanstveniki pod vodstvom funkcionarjev velesejmske uprave ogledali vse paviljone in razstave ter se o vsem velesejmu izrazil nad vse laskavo in pohvalno, obenem pa čestitali prirediteljem, ki so navzlic težki gospodarski krizi spet pokazali velik napredek naše najvažnejše gospodarske prireditve.

Zlasti so se dolgo zdržali odličniki v razstavi reklame in propagande, kjer jim je predaval predsednik prireditvenega odbora g. Lojze Novak, šef inseratnega oddelka »Jutra«, obširno o tem važnem gospodarskem vprašanju. Dostojanstveniki so si z največjim zanimanjem ogledali ves razstavljeni material ter občudovali visoko sposobnost naših reklamnih strokovnjakov in grafičnih zavodov, da sta predvsem zastopnik kralja, g. general Cukavac in minister g. dr. Fran Novak prirediteljem navdušeno čestitala.

Velesejem traja do 10. junija.

Naši gospodarstveniki na Bolgarskem

(Nadaljevanje našega izvirnega poročila.)

V prestolnici Bolgarske

Gromki »hura« klici so zadoneli po prostranem peronu sofijskega kolodvora, ko je privozil na postajo vlak z jugoslovanskimi gospodarstveniki izletniki. Takoj je zagrmela velika množica ljudi jugoslovanske izletnike, nakar so sledili kratki pozdravni govori bolgarskih gospodarstvenikov voditeljev in pa odgovor voditelja naše delegacije Petkovića. Ko so še prišli »do besede« številni fotografi, so se gostje odpeljali v pripravljenih avtomobilih v hotele, kjer so bile za vse pripravljene najboljše sobe. Vse je bilo brezhibno organizirano, da je bil takoj prvi vtis, ki so ga dobili gostje, naravnost najboljši. Vso pot iz kolodvora pa do hotelov je občinstvo pozdravljalo jugoslovanske goste in ti prisrčni pozdravi ulice so bili še mnogo bolj zgovoren dokaz, ko vsi oficialni govori, da se je zblizanje med južnoslovanskimi narodi v resnici pričelo.

Po intimnem kosilu v velikem in modernem »Union« hotelu, ki se je s svojim kosilom kar najbolj priporočil, so si jugoslovanski gostje ogledali obrtno-nadalje-

valno šolo in trgovsko gimnazijo. V obrtni šoli jih je pozdravil ravnatelj dr. Doré, ki je podal na kratko zgodovino te šole in njen namen.

Šola je velika in moderna zgradba ter odgovarja po svojem namenu nekako ljubljanski srednji tehnični šoli. Šola naj bi dala Bolgarom sposoben obrtni naraščaj, da bi se mogli Bolgari v tem pogledu popolnoma osamosvojiti. Šola ima velike in dobro urejene delavnice, tako za mizarje, ključavničarje, tapetnike, modistke, skratka za vse važnejše obrtne panoge. Učencev ima šola nad 1000 in 47 rednih učiteljev ter 10 pomožnih. Učna doba traja v vsem 5 let in po 3. letu delajo učenci pomožniške izpite, pomočniki pa po dveh letih mojstrske. V obrtni nadaljevalni šoli pa se poučujejo gojenci tudi v knjigovodstvu in vseh drugih splošnih predmetih, da so absolventi v vsakem pogledu usposobljeni za praktično življenje. Tudi za glasbeno, telovadno in sportno vzgojo gojencev skrbi šola. Državlanski vzgoji posveča šola vso pažnjo, da tudi v tem pogledu šola popolnoma zadosti svojem namenu.

Solo vzdržuje Trgovsko-industrijska zbornica, kar jo velja na leto okoli 2 milijona levov. Skoraj ravno toliko jo velja tudi vzdrževanje trgovske gimnazije, ki so jo nato obiskali jugoslovanski gospodarstveniki in ki je enako bogato urejena in opremljena. Obe šoli je zgradila Zbornica in vsaka je veljala več ko 20 milijonov levov. Šoli sta enako zidani po načrtih arh. Puškarova.

Prav enako skrb za dobro razvito obrtno in trgovsko strokovno šolstvo so mogli ugotoviti jugoslovanski gospodarstveniki tudi pozneje v Plovdivu, kjer sta obe šoli še skoraj bolj razkošni. In ta velika pažnja za strokovno šolstvo je za Bolgare naravnost značilna, ker kaže, kako se ves narod trudi, da se gospodarsko utrdi. V dobi najvišjega tehničnega razvoja mora vsak narod zagotovo, če ne skrbi za strokovno usposobljen naraščaj. Na kako vse drugačni stopnji bi moralo in moglo biti pri nas strokovno šolstvo, če bi postopali po bolgarskem vzgledu. A treba bo delati na ta način in to je bila splošna sodbina naših gospodarstvenikov, ko so si ogledali vse te šole.

Sploh bolgarska skrb za naraščaj! Ta se je zlasti pokazala drugi dan, ko je dijaštvo proslavilo spomin sv. Cirila in Metoda. Kar je pri nas praznik sv. Save, to je na Bolgarskem praznik sv. Cirila in Metoda. Samo, da pri proslavi tega dne sodeluje na Bolgarskem res ves narod, da se pa pri nas omejuje na interne prireditve šol. A še o teh bi bilo mogoče povedati marsikatero kritiko.

Prireditelji izleta naših gospodarstvenikov na Bolgarsko so pokazali posebno spretnost, da so prišli jugoslovanski gostje v Sofijo baš v času, da so se mogli udeležiti praznika sv. Cirila in Metoda. Način, kakor je bil ta dan proslavljen letos v Sofiji, ostane vsem jugoslovanskim gostom prav gotovo v neizbrisnem spominu. Že ob devetih dopoldne so se začele premikati proti velikanskemu trgu pred cerkvijo Carja Osvoboditelja velikanske množice ljudi, oddelki vojske ter raznih šol, vsaka z zastavo in godbo na čelu. Vsa Sofija je žarela v ognju navdušenja in prazniški mladine se je pretvoril v praznik naroda, še več, v manifestacijo naroda, ki začne s složno voljo vseh svojih sinov in hčera braniti svoje mesto na zemlji.

En menda je bila prav ta volja tudi eden zadnjih razlogov, da se je dala jugoslovanski gostom prilika, da vidijo to veliko manifestacijo z najboljših mest, da bo utis manifestacije nanje tem silnejši. Priznati treba, da se je ta namen tudi popolnoma posrečil.

Ze ko so šli jugoslovanski gostje skozi kordone policije v divno lepo katedralo Carja Osvoboditelja, je to koncentrično prihajanje društev, šol, vojaštva in delegacij med zvoki brezštevilnih godb napravilo najmočnejši vtis. Ta se je stopnjeval, ko so vstopili v katedralo samo, ki je tako mogočna in obenem tako lepa, da morejo njeni ruski graditelji s ponosom pokazati na ta svoj umetniški dragulj. V cerkvi je po izvršenih molitvah patriarh posebej pozdravil jugoslovanske goste, ki so takoj za njim odšli pred cerkev, kjer se je v posebnem paviljonu služila služba božja.

Zadonele so fanfare, zaorili »hura« klici, znak, da sta prišla car in carica. Navdušenje občinstva se je stopnjevalo, car pa je šel od oddelka do oddelka, od šole do šole ter se rokoval z voditelji oddelkov.

Nato se je vršila na velikem trgu »moeben«, ki jo je odslužil sofijski mitropolit Stefan in katere so se udeležili car in carica, ministrski predsednik Georgijev z vsemi člani nove vlade, bivši predsednik vlade Mušanov ter drugi bivši ministrski predsedniki. Takoj ob paviljonu pa so bili na najodličnejšem mestu jugoslovanski gostje. Po končani molitvi je izpregovoril nekaj vzpodbudnih besed dijakom profesor Pavlov, na kar je velikanski dijaški zbor nad 800 pevcev zapel »Šumi Marice« in pa Ciril-Metodijsko kantato.

Molitev je bila s tem končana, vsa ogromna množica ljudi, ki je štela gotovo 100.000, pa se je razlila navzdol, da prisostvuje drugemu velikemu delu narodnega praznika — paradi vojske, društev in šol. V tem veletoku ljudstva so bolgarski spremljevalci jugoslovanskih gostov z neizmerno dobro voljo uspeli, da privedejo svoje goste na njim določena mesta pred oficirski dom, kjer so bili zanje pripravljeni tudi sedeži.

Ta parada je bila nekaj posebnega in velikanskega. Najprej je korakala vojska v paradržnem maršu, kakor ga pozna le vzorno izvežbana vojska. Nato so korakali

rezervni oficirji ter razni četniki, od katerih so bili posebno pozdravljeni stari vstaši iz prvih osvobodilnih vojn. In nato je prišlo ono, kar je najbolj zadivilo jugoslovanske goste in to je bilo

defiliranje šolske mladine.

Gimnazija za gimnazijo, moške ko ženske, strokovne in druge šole, potem razne tuje gimnazije in učilišča ko nemška gimnazija, francoska, italijanska in ameriška gimnazija, češkoslovaško in rumunsko učilišče ter vse druge šole.

Na čelu vsake šole zastava, skoraj vsaka s svojo godbo ali vsaj bobnarjem, vse brez razlike pa v strumnem stroju, vse izredno disciplinirane. Bil je to pravi pohod organizirane mladine, nacionalno zavedne, ki ve, da je del naroda in ki je odločena, da izpolni svojo nacionalno dolžnost do konca. Gojenke so korakale z enako strumnim korakom ko gojenci, profesorji in učitelji enako vojaško, ko profesorice in učiteljice in godbe gojenk so prav tako odlično svirale ko godbe gojencev. Bil je to že skoraj vojaški pohod šolske mladine. In ta organiziranost mladine je napravila najmočnejši vtis, da je moral vsak gledalec dobiti spoštovanje do bolgarskega naroda. Naši učitelji in naši profesorji bi morali videti ta pohod mladine, da bi spoznali, kako treba in kako se mora vzgajati mladina! To je bila soglasna sodbina vseh jugoslovanskih gostov, ki jim je bilo kar težko pri srcu, ko so se spomnili raznih dijaških sprevodov doma.

Šolam so sledili visokošolci, najprej visokošolci, ki so rezervni oficirji in ki jih je občinstvo zlasti pozdravljalo, nato razna dijaška društva, na zadnje pa visokošolci fašisti, vsi pozdravljajoč s fašističnim pozdravom.

Industrijske prodajalnice ubijajo trgovino

Vprašanju tvorničskih prodajalnic je posvetil »Trgovski list« že odkar je pri nas postalo aktualno, posebno pozornost. Danes naj podamo nekoliko misli, ki jih je pod gorenjim naslovom objavila beograjska »Politika«. Pisec V. G. našteva glavne predznake prodajalnic, ki so jih že ustanovila nekatera velika industrijska podjetja ter s tem pričela izpodrivati razvoj samostojnega trgovskega obrta in poklica. Pa tudi sicer je v praksi teh poslovalnic marsikaj v nasprotju s pojmom lojalne konkurence. Vzrok, zakaj so se trgovci nekako pomirili glede širjenja teh prodajalnic, je edino ta, da jih niso mogli preprečiti.

Ne morejo pa trgovci molčati spričo davčne neenakosti, ki bistveno omogoča razvoj industrijskih prodajalnic. Te se ne primerno manj obdačujejo. Nastala je pa ta dvojna mera že s samim dejstvom, da so prodajalnice le del velikega podjetja, kar ima po naših davčnih zakonih za posledico, da se poslovalnice ne obdačujejo vsaka posebej in tam — kjer poslujejo. Medtem ko mora plačati vsaka trgovina davek kot posebno podjetje, so te poslovalnice spojene v tem s centralo, in sicer ne glede na število njenih lokalov. V praksi pomeni to, da plača industrijsko podjetje za svojo prodajalno tri in celo večkrat manj davka nego trgovec z enakim prometom in — često manjšim dobičkom.

Kakšne krivice obsega ta način obdačevanja vidimo posebno tam, kjer vodi glavni obrt »delniška družba«. Davek se tu odmerja podružnicam skupno s centralo, tej pa po knjigah, ker je družba dolžna polagati javni račun. Že davno je znano, kako se te knjige urejajo in lahko urejajo, balance pa pri tem navadno povedo vse drugo prej ko pravi zaslužek. Z raznimi latentnimi in melatentnimi rezervami in drugimi knjigovodskimi spretnostmi postane bilanca ogledalo želja, da bi se plačali čim manjši davki. Trdi se, da s tem niso prizadeti posamezni trgovci, temveč samo državna blagajna in da trgovci nimajo povišanja za pritoževanje. Takšno mišljenje pa je docela napačno. Kajti davčne razbremenitve, ki se s tem dosega, res ne obtežujejo blagajn trgovcev, toda oškodovani so pa že neposredno s poslovanjem industrijskih prodajalnic, ki konkurirajo trgovcem in obrtnikom iste stroke. Dosežena manjša obdačitev centrale pa velja za vse te prodajalne in postane včasih tako majhna, da bi jo bilo smešno primerjati obdačitvi samostojnih malih trgovcev, saj se je s tem zmanjšala tudi samoupravna obdačitev, ki se ravna po državi.

To pomeni, da so prodajalne ind. podjetja tudi s te strani na boljšem. Blago je po

Jugoslovanski gostje so gromko pozdravljali mladino z živio-klici, kar so drugi dan vsi sofijski listi brez izjeme posebej poudarili.

Bolgarsko-jugoslovansko zблиžanje je naš cilj in to je volja našega in bolgarskega naroda, kakor sta dokazala že prva dva dneva bivanja jugoslovanskih gospodarstvenikov v Sofiji. To zблиžanje pa se mora vršiti na ta način, da se zблиžujemo v vrlih, da prevzamemo en narod vrline drugega, ne pa da se posnemamo v napakah. Vsi se moramo vsled zблиžanja dvigniti in to je tudi eden ciljev potovanja jugoslovanskih gospodarstvenikov na Bolgarsko. In treba reči, da se jugoslovanski gospodarstveniki tega cilja tudi zavedajo in da bodo po njem tudi delali. Zlasti pa na gospodarstvenem polju, za kar so prešli naši gospodarstveniki za časa bivanja na Bolgarskem dosti koristnih pobud. O tem pa prihodnjik.

Na IV. gospodinjstvo-gospodarski razstavi »Žena v poklicu« na Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 10. junija t. l. bodo naše žene spoznale, kaj vse zmoremo. — Imamo nadarjene modne risarke, spretnke šivilje in modistke, ki same ustvarjajo dela domačega okusa. Domače modne revije naj pokažejo, da naše žene ne segajo več po tujih okrasih. Svoje ideje črpajo iz bogatega narodnega zaklada slovenske, jugoslovanske in vse prostrane slovanske domovine. Razstava ne bo samo poučna ampak tudi informativna, ter opozarjamo že sedaj nanjo vso našo javnost. Žene, ki bi veselile, da prikažemo njih poklicno delo, naj se zglase vsak dan od 4—5 ure popoldne v prostorih Zveze gospodinj, Breg št. 8.

težji poti do potrošnika manj obremenjeno. Sistem je torej fiskalno favoriziran. Prav naivno bi bilo misliti, da gre ta davčna razlika v korist konsumentu, kakor je vobče naivna vsa ona pravljica o zaslugi prodajalca za izključitev tako zvanih posrednikov in posredniškega trgovčevega zaslužka v korist kupcu. Tako davčno ko posredniško razliko spravlja vso samo podjetje, ki je uvedlo »direktno prodajo«. Razen trgovca oškoduje še industrijska ali obrtniška podjetja, ki se tega sistema še ne poslužujejo, ne zmorejo zato več vzdržati konkurence in propadajo. Izrazit primer za ta sistem davčne »razbremenitve« je v naši državi veliko podjetje s 127 prodajalnicami v svojih tvornicah zaposluječe nad tisoč delavcev, ki pa plačuje samo 163.137 dinarjev družbenega davka. To za centralo in vseh 127 prodajalnic, in sicer za te 130 tisoč 654 dinarjev ali 1000 dinarjev na vsako.

Stvari postanejo še bolj zanimive, če primerjamo dejanske številke prometa in davka. Na tri takšne lokale z največjim prometom te stroke je odmerjen davek nad 5 tisoč, toda to so že velike, brezkonkurenčne poslovalnice, od en do pet tisoč je obdačenih še 27 lokalov, vsa ostala od 127 pa pod tisoč, 52 celo pod pet sto in 7 pod sto dinarjev.

Ako bi se na vse te prodajalnice uporabili davčni zakoni kot na posamezna samostojna podjetja — trgovine — in tako kakor se računa odmera pri teh, ni dvoma, da bi vsota odmerjenega davka znašala najmanj šest do desetkrat toliko, kolikor plača vsa veriga teh poslovalnic skupaj. Prištet bi bilo poseben davek centrale, prav tako pa doklade na te neposredne davke, samoupravne davke in doklade. Iz tega ne bo težko izračunati kako so ta velepodjetja favorizirana s sedanjim fiskalnim sistemom na škodo samostojnih trgovcev in obrtnikov.

Kakor je znano, se je v zadnjem času neka zbornica zavzela s posebnim predlogom na odločilnem mestu, da se ta fiskalni sistem ukine in nadomesti z obdačbo vsake prodajalnice posebej. Samo to bi moglo odpraviti davčno neenakost, ki ni z ničimer opravičena. Davčna zakonodaja, ki je šla doslej preveč v korist delniških družb, nam je sicer lahko pojasnila za nastanek te neenakosti, ne more pa ji biti opravičilo, ker je taka obdačitev v korist močnejšega. Res je v novem finančnem zakonu omejena tudi možnost akcijskih družb za takšno »razbremenitve«, s tem, da je določena minimalna davčna osnova. To pa še ne zadošča, ker s tem neenakost še ni odpravljena.

Kakšno knjigovodstvo je primerno

V trgovski praksi se uporabljata dva načina knjigovodstva. Enemu pravijo »enostavno« knjigovodstvo, drugemu pa »dvostavno« knjigovodstvo, ki se imenuje v svoji prvotni obliki tudi italijansko, ker se je v Italiji najprej uvedlo in razširilo. Ta prvotna oblika dvostavnega knjigovodstva je pozneje doživela razne izpremembe, za katere so se udomačili novi nazivi kakor: nemško, francosko in ne vem še kakšno knjigovodstvo. Pred leti so priporočali »reform« knjigovodstva. Te oblike se danes malo uporabljajo, pač pa je močno razširjeno tako zvano ameriško knjigovodstvo, ki pa ni drugega ko posebna oblika dvostavnega knjigovodstva. Nekaj časa so delali mnogo reklame — ki pa ni bila popolnoma resnično — za kartotечно knjigovodstvo z najrazličnejšimi nazivi.

Vse take in enake oblike knjigovodstva, ki se ponujajo kot nekaj posebnega in naprednega, so le otroci dvostavnega italijanskega knjigovodstva. Temelj jim je isti, le oblika jim je drugačna.

Razmotrimo sedaj vrednost enostavnega in dvostavnega knjigovodstva. Tako zvano enostavno knjigovodstvo sploh ne zasluži naziva knjigovodstvo in če se ne motim, na trgovinskih strokovnih šolah sploh več ne poučujejo tega »enostavnega« knjigovodstva. To ne odgovarja potrebam in predpisom zakona, ako hočemo biti stvarni in dosledni, ne nudi podatkov za kalkulacijo in za ugotovitev uspeha našega dela. Ker je pa zelo veliko takih, ki se postavljajo s tem knjigovodstvom, si ga vseeno nekoliko ogledimo.

Najenostavnejše knjigovodstvo imajo tisti, ki sploh ničesar nimajo. Tudi takih imamo. Potem pridejo tisti, katerim baje zadostuje blagajniška knjiga. Nekoliko višje so se povzpeli tisti, ki že imajo štrake za odjemalce, kateri plačujejo na teden ali na mesec ali sploh nikoli. Še višje so tisti, ki imajo že saldakonti, katero s ponosom imenujejo glavna knjiga ali celo še »Hauptbuch«. Knjigovodstvo teh obsegov je več premoženjskih delov. Vseeno pa ne omogoča resničnega pregleda premoženjskega položaja in vseh poslov.

Mnogo bolj so se približali cilju tisti, ki uporabljajo blagajniško knjigo z večjim številom stolpcev za prejemke in izdatke. Ti že imajo zanesljivo podlago za kalkulacijo, za napoved davkov in za ugotovitev uspeha svojega trgovanja. Ti so že blizu dvostavnemu knjigovodstvu.

Naziv knjigovodstvo zasluži res le dvostavno knjigovodstvo v vseh svojih oblikah in tudi res nudi to, kar zahtevajo koristni trgovci in zakon. Ne priporočam prvotne oblike tega knjigovodstva, pač pa ameriško obliko. Ta je jako prikladna.

Kdor si namerava uvesti katero obliko dvostavnega knjigovodstva, naj poprej povpraša za nasvet knjigovodskega strokovnjaka, ki mu bo najbolj pošteno svetoval. Sele po zaslišanju izvedenca naj se odloči za obliko, ker v reklamah se marsikaj trdi, kar ni res.

Nekateri mislijo pri besedi dvostavno, da bi imeli tudi dvojno delo in dvojne stroške. Nedvomno je, da zahteva dvostavno knjigovodstvo nekaj več pameti in sposobnosti, toda ne v toliki meri, da bi to prekašalo njegove koristi. Ako pravimo, da je knjigovodstvo dvostavno, tedaj s tem še ni rečeno, da je z njim dvakrat več dela. Razlika ni v množini dela, marveč v načinu dela. Kdor rabi tako zvano enostavno knjigovodstvo, s tem ni rečeno, da ima z njim manj dela, pač pa je gotovo to, da koncem poslovnega leta s svojim knjigovodstvom more ugotoviti le: ali in za koliko se je njegovo premoženje tekom leta zvečalo ali zmanjšalo, pa nič drugega. Dvostavno knjigovodstvo pa nam natančno pove ne samo, kolik je dobiček ali izguba, ampak nam pove tudi od kod in kje je ta, kakor nam tudi pokaže kretanje vseh premoženjskih delov in obseg našega trgovskega poslovanja. Le dvostavno knjigovodstvo nam kaže promet, stroške, izvor in obseg uspeha.

Dvostavno knjigovodstvo se lahko tako priroji, da ga more uporabljati z malim trudom in z malenkostnimi troški tudi najmanjši trgovec in obrtnik.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Elektrifikacija zapadne Jugoslavije

Iz predavanja univ. prof. dr. Milana Vidmarja v Ljubljanskem klubu

30. maja 1934.

Zapadni del Jugoslavije od Kranjske gore do Siska ima dobro razvito industrijo in obrt, zapadnoevropsko razvita mesta in lepe pokrajine, ki privlačujejo tujce. Električna energija je za ta del naše države posebno potrebna. Ne samo tam, kjer je lahko neposredno koristna. Tudi v tako imenovanih pasivnih krajih bo lahko prinašala posredne dobičke. Problem elektrifikacije, temeljite elektrifikacije, je tedaj za zapadni del naše države izredno važen javni problem.

Ne gre samo za preskrbo z električno energijo. Gre tudi za zmerne cene električne energije. Elektrifikacija je tedaj preskrba vse dežele z dovolj ceneno električno energijo.

V zapadni Jugoslaviji imamo dovolj izdatnih virov naravne energije, imamo pa tudi dovolj elektrarn, ki morejo črpati iz teh naravnih virov. Elektrarn imamo celo preveč. Zato opazimo, da se velike elektrarne bore za velike konumente. Skrbi za zmerne cene električnega toka tedaj nimamo in še dolgo je ne bomo imeli. En del elektrifikacijskega problema je potem takem rešen.

Težji je drugi del problema. Razdeljevalnih omrežij nimamo dovolj. Pasivni kraji ne zmorejo visokih vsot za dovode. Cele pokrajine so še brez daljnovodov za visoko in brez omrežij za nizko napetost.

Gradnja novih razdeljevalnih omrežij, novih daljnovodov pa zahteva težke milijone. Nihče ne investira rad. Težke gospodarske prilike so prav gotovo še izdatno poostrele težave.

Hvalevredno je delo naših banovinskih elektrarn, ki je namenjeno pasivnim krajem po deželi. Banovinsko podjetje ne išče dobička. Toda banovinsko podjetje ne more zajeti vse dežele. V območju privatnih velikih elektrarn leže obširne pasivne pokrajine, katerim banovinsko podjetje samo ne more pomagati.

Javne žrtve so dopustne le, če so neizbežne. Če pa je mogoče brez žrtve doseči isto, če je mogoče celo z dobički doseči več, so javne žrtve vse graje vredne.

Večleten študij elektrifikacijskega problema me je dovedel do zaključka, da hodi naša banovina z najboljšimi nameni po zgrešeni poti. S skrbjo opazim, kako rastejo banovinskim elektrarnam notranje poslovne težave. Z veliko skrbjo opazujem težka bremena, ki jih mora prevzemati podeželsko prebivalstvo za razdeljevalna omrežja. Vidim pa tudi ogromne množine naravne energije, ki se razblinja neizkoriščena v nič. Investicije vidim, ki so preuranjene, ki so še nepotrebne. Lahko mi bo dokazati, da nosimo zaradi pogrešene elektrifikacije nepotrebna težka bremena, ki se jih še lahko znebimo. Toda zadnji čas je, da krenemo na drugo pot. V nekaj letih bo že prekasno.

V zapadni Jugoslaviji imamo dve veliki konsumni središči, na kateri gleda vsak elektrifikator s poželjivimi očmi: Zagreb in Ljubljano. Obe mesti imata lastne katorične centrale. Obe mesti razširjata polagoma svoji centrali. Banovinske elektrarne bi rade ustavile v Ljubljani obrat in ga nadomestile z obratom v Velenju. Fala in Trbovlje poskušata že več let obrat zagrebske elektrarne nadomestiti z obratom v Fali in Trbovljah.

Okoli teh dveh konsumnih središč se zares suče velik del elektrifikacijskega problema v zapadni Jugoslaviji. Nepriestranski elektrifikator pa seveda ne sme gledati na ti dve konsumni točki z očmi podjetnika, ki proizvaja električno energijo, pa tudi ne z očmi etatista, ki si je vtepel v glavo, da bo odrinil vsakega privatnega podjetnika. Zagrebski in ljubljanski problem sta potrebna rešitve, ki koristi vsemu narodu in celi državi. Zagrebski in ljubljanski problem sta rešljiva samo v okviru rešitve celotnega elektrifikacijskega problema.

Zagreb s svojo okolico računa na letni konsum okroglih 50 milijonov kilovatnih ur. V kratkem času ga bo dosegel Ljubljana s svojo okolico računa z 10 milijoni kilovatnih ur. Dosegla jih bo tudi kmalu. V središču elektrifikacijskega problema stoji teh 60 milijonov kilovatnih ur in ponuja se kot temelj za smoteno elektrifikacijo. Zares se da na tem temelju zgraditi

novo električno gospodarstvo,

ki bo na mah odstranilo nepotrebne javne žrtve in ki bo razen tega donášalo potrebne vsote za elektrifikacijo pasivnih krajev.

Zagrebska in ljubljanska elektrarna kurita trboveljski zdrob. Za vsako kilovatno uro potrebuje ta dva kilograma trboveljskega zdroba. Za 60 milijonov kilovatnih ur je treba 120 milijonov kg zdroba. Z železnico jih je treba dovažati v Zagreb in Ljubljano iz Trbovelj.

Tona trboveljskega zdroba stane v zagrebski in ljubljanski elektrarni okroglo 180 Din. Tretjina te vsote gre na račun mehaničnega transporta iz Trbovelj v elektrarno. Za 60 milijonov kilovatnih ur morata tedaj Zagreb in Ljubljana vsako leto plačati

7.200.000 dinarjev transportnih stroškov.

Na dlani leži vprašanje, ali ne bi bilo priporočljivejše, nadomestiti mehanični transport z električnim. Če bi v Trbovljah pokurili premog in električno energijo z daljnovodi oddajali v Zagreb in Ljubljano, bi mehanični transport izginil in električni bi stopil na njegovo mesto. Kakšni bi bili potem stroški?

Daljnovod iz Ljubljane v Zagreb bi požrl približno

90 milijonov dinarjev.

Ustanoviti bi morali mešano gospodarsko podjetje v obliki delniške družbe, v katerem bi morali sodelovati javni in privatni faktorji. Seveda bi morali javni faktorji prevladovati, ker tako važnega podjetja, kot bi bila nesporno naša elektrifikacijska organizacija, ne smemo dati iz rok. Prvi delničar bi morala biti naša banovinska električna podjetja. Drugi javni delničar bi bile Združene elektrarne Zagreb-Karlovac. V tretjo skupino bi postavil privatna podjetja Trbovlje in Fala, ki imajo važne naše energijske vire v rokah.

Če prevzame vsak teh treh delničarjev deset milijonov delniške glavnice, bo delniški kapital znašal 30 milijonov dinarjev. Banovinske elektrarne bi prinesle velenjski daljnovod kot donos. Deset milijonov dinarjev bi zanj prejele v obliki delnic, ostanek v gotovini. Znebilo bi se hkratu skrbi za odpisovanje tega daljnovoda, pa tudi pomembnega dela obresti za vsoto, ki je zakopana v velenjskem daljnovodu.

Elektrifikacijska organizacija bi mobilizirala 70 milijonov dinarjev z obligacijami, tako da bi imela v celoti 100 milijonov dinarjev na razpolago. Za daljnovod iz Ljubljane v Zagreb preko Laškega bi izdala 90 milijonov, 10 bi jih ostalo v blagajni za začetne težave.

Toda kdo bo prevzel obligacije? Kdo jih bo vzel, če se bodo obrestovale samo s 5 %? Odgovor je le na videz težak. Po mojem mnenju ne bo težko pripraviti privatne skupine Fala-Trbovlje, ki ima v inozemstvu močno finančno zaledje, do tega, da jih bo prevzela. Saj bo imela posredne koristi od nove ureditve našega električnega gospodarstva. Saj bo preko novega daljnovoda lahko uveljavljala naravno energijo, ki se ji sedaj neizkoriščena razblinja v nič.

Dokončni obračun električnega prenosa v Zagreb in Ljubljano bi bil tedaj naslednji:

3-odst. odpisi od 90 milj.	2.700.000 Din
5-odst. obresti od 70 milj.	3.500.000 Din
Obratni stroški	1.000.000 Din
Skupaj	7.200.000 Din

Prvi izsledek je prav gotovo zelo presemetljiv. Mogočen daljnovod iz Ljubljane v Zagreb, ki bo prav gotovo tvoril začetek velike državne električne žile, bi nastal

brez novih bremen za naše narodno gospodarstvo,

tako rekoč zastoj. Prihranjeni železniški transporti bi ga ustvarjali. Ta veliki daljnovod bi povezal vse velike elektrarne v zapadni Jugoslaviji med seboj: zagrebsko, trboveljsko, fališko, velenjsko, ljubljansko in zavrniško.

V daljni bodočnosti vidim veliko električno žilo iz Ljubljane preko Zagreba, Brodu na Savi odecipila stransko progo, ki vidim drugo državno električno žilo, ki bi prihajala od severa in se nadaljevala proti jugu, vse do grške meje. Uverjen sem, da bo ta vodilna električna žila v Zagrebu dobila stransko vejo, ki bo šla preko Karlovca na Sušak. Prav gotovo bo tudi v

Brodu na Savi odecipila stransko progo, ki bo šla preko Bosne v Dalmacijo do dalmatinske velike vodne centrale. Bosanska žila bo namizala važne naravne energijske vire. Elektrifikacijski načrt za zapadno Jugoslavijo bo prinesel državnemu ogrođu vevlažen začetek.

Ne samo, da lahko zgradimo daljnovod iz Ljubljane v Zagreb s prihranjenimi stroški za železniški transport premoga, nadaljnje ogromne koristi se poleg tega še obetajo našemu narodnemu gospodarstvu. Če pogledamo v velike naše elektrarne, bomo zapazili, da delujejo po večini brez zadostnih obratnih rezerv. Ljubljanska elektrarna ima en sam turbogenerator, od katerega je odvisno vse. Velenjska elektrarna bo imela turbogenerator za 5000 kw, ki ne bo imel zadostne rezerve. V Trbovljah v Zagrebu ni bolje.

Prej ali slej bi naše elektrarne, izolirane druga od druge, morale nabaviti rezervne stroje. Izdati bi morale zanje ogromne vsote. Vse to bo prihranila elektrifikacijska organizacija s svojim velikim daljnovodom. Med seboj zvezane elektrarne bodo druga drugi rezerva.

Kdor misli na vse te ogromne koristi, ne bo obžaloval, da bo železnica izgubila vsako leto sedem milijonov dinarjev na transportu.

Gospod predavatelj je nadalje navajal materialne koristi, ki bi jih prinašala elek-

Upravičene želje in zahteve absolventov trgovske akademije

Klub trgovskih akademikov (absolventov) v Ljubljani, ki je bil do leta 1924. organizacija študentov trgovske akademije v Ljubljani, kesneje pa organizacija njenih absolventov — četudi ni izključeval od sprejema absolventov drugih trgovskih akademij — deluje vztrajno in uspešno za dosego pravic svojih članov. Nadejati pa se je še novih uspehov tem bolj, ker se je delovanje kluba v zadnjem času poživilo.

Na zadnjem obnem zboru, ki je bil v dvorani nove ljubljanske trgovske akademije, je klub (KTA) sprejel pomembno resolucijo. Postavljene zahteve in želje namreč deloma presegajo dosedanja delovni okvir KTA, ki je v glavnem obsegal dele za koristi članov, in imajo že splošno gospodarski in socialni, pa tudi splošni narodni značaj. Ne dvomim, da bo delo KTA v tej smeri deležno simpatij naše najširše gospodarske, pa tudi ostale javnosti.

Resolucija KTA se glasi:

1. Jugoslovanske trgovske akademije pošljejo vsako leto iz svojih zavodov zadostno število strokovno naobraženih mladih ljudi, zato naj se na vseh odločujočih mestih upošteva upravičena želja in zahteva, da se v državnih in samoupravnih industrijskih in trgovskih uradih, odnosno podjetjih na mesta izrazito komercialno-finančnega značaja nameščajo absolventi trgovskih akademij, ki so s svojo strokovno izobrazbo gotovo najbolj upravičeni kompetentni zanje.

2. V trgovskih in splošno ekonomskih strokah izgovor o nenadomestljivosti tujcev z domačimi močmi ne drži, valed česar zahtevamo, da se zlasti v teh strokah pri reševanju takih primerov postopa najgoroznejše in se zapoše izključno naši državljani.

3. Potem, ko smo ponovno dosegli pravico vstopa na ekonomsko-komercialno visoko šolo, zahtevamo, da se absolventom trgovskih akademij omogoči študij na univerzah po vzgledu drugih modernih držav.

4. Vse trgovske, obrtne in industrijske korporacije naprošamo, da pritegnejo našo organizacijo k sodelovanju pri razmatranju raznih aktualnih gospodarskih vprašanj. To posebno iz razloga, ker delujejo naši člani domala v vseh panogah našega gospodarstva in so eni ali drugi pri skoraj vsakem takem vprašanju zainteresirani bodisi kot samostojni podjetniki bodisi kot nameščenci.

5. Javna gospodarska knjižnica je neodložljiva potreba. Naprošamo vse naše gospodarske ustanove, da pokrenejo akcijo za ustanovitev take javne gospodarske knjižnice, kjer naj bi se po možnosti koncentrirale tudi podobne že obstoječe strokovne knjižnice.

Dasi je resolucija sama po sebi dovolj jasna, si vseeno dovoljujem nekaj pripomb k posameznim točkam.

Imamo ugledne gospodarje, ki zastopajo mnenje, da so nam strokovnjaki storili že mnogo škode. Ta trditve izgleda paradoks-

trifikacija tako splošnosti kakor poedinim krajem, predvsem pa še poudaril možnost, da bi se namesto premogovnega zdroba uporabljali premogovi prah, ki je mnogo cenejši in se doslej brez haska izgublja. Prihranjena polovica izdatkov za kurivo bi znašala, če računamo prah po 60 Din tona (zdrob stane na mestu 120 Din) — letno 7.200.000 Din. Enako bi pri Fali nadomestila zdrob doslej neuporabljen vodni sila. S tem bi se prihranilo letno znesek 10 milijonov dinarjev.

Zagreb in Ljubljana z novo ureditvijo ne prevzameta nikakršnih bremen. Plačevala bi samo izdatke za kurivo. Z dobičkom bi se v prvih letih ustanovil elektrifikacijski fond za gradnjo omrežij v pasivnih krajih. Država bi podjetja ne smela preobremenjevati z davki, posebno ker bi imela od njega velike koristi. Za tujski promet v naših krajih pa je elektrifikacija elementarna pomoč.

Stik s konsumenti toka bi imele posamezne elektrarne, vsaka za svoj električni srez, kjer bi bila samostojna in brez konkurence, zato pa bi se podvrgla maksimiranim prodajnim cenam. Takšna ureditev bi napravila red v našem električnem gospodarstvu, deloma po načelih belgijskega sistema, ki jih obravnava predavatelj v svoji študiji o elektrifikaciji naše države. Elektrifikacija pa je nujna in prava pot našega gospodarstva.

na, je pa vendarle nekaj resnice na njej, vsaj toliko, da ni vsak strokovnjak, ki je absolvirал neko strokovno šolo, če nima daru in veselja za dotično stroko. Res pa je tudi, da izučeni kovač ne bo znal napraviti obleke, pa če ima še tako veselje do krojaštva. Moramo torej še vedno dopustiti, da je poleg daru za neki poklic potrebna tudi primerna teoretična in praktična izobrazba, katere obseg je odvisen od poklica.

Ta predpostavka je bila odločilna za sprejem prve točke resolucije KTA in prav bi bilo, da smo si o tem končno na čistem.

Pa ne samo sprejemati strokovno izobražene ljudi je dolžnost naše uprave, temveč tudi stremeti za tem, da končno v državnih in samoupravnih podjetjih zaveje praktičen duh. Birokratizem se je pri nas tako strahovito razpasel, da postaja že smešen in če se človek spomni, da gre to končno le v breme davkoplačevalca, postane zadeva tragična. Imel sem že priliko na drugem mestu to svojo trditve dokazati, pa bi bil vesel, če je ne bi imel več.

Druga točka resolucije govori o nadomestljivosti tujcev, zlasti na trgovskem področju. Če bodo naše oblasti še naprej tako širokogrudne, kot so bile doslej, potem perspektive za našo, narodno mladino niso rožnate. Tu ne gre samo za inozemske državljane, ki so nameščeni pri nas, temveč gre tudi za one, nam še vedno sovražne elemente tje narodnosti, ki, četudi naši državljani, pozabijo, da so končno le naši gostje, mi pa tu — doma, gospodarji v svojem domu!

Če torej druga točka govori o zaposlitvi samo naših državljanov, potem bi ji jaz dodal, da se morajo zaposliti prvenstveno domačini, Slovenci, Hrvati in Srbi. Mislim, da je skrajni čas, da končno tudi oni, ki imajo o tem odločati, osvoje to stališče, kajti na dosednji način dalje ne more iti.

Tretja točka resolucije obravnava vstop absolviranih trgovskih akademikov na univerze. V inozemstvu so to vprašanje v mnogih državah že davno pozitivno rešili in mislim, da doslej ni bilo povoda obžalovati to rešitev. Zadeva je vsekakor velike važnosti za absolvente naših trgovskih akademij in je nujno potrebno, da se onim, ki bi želeli nadaljevati študije na univerzi, to tudi omogoči.

V četrti točki apelira KTA na naše gospodarske korporacije, da ga pritegnejo k sodelovanju pri reševanju aktualnih vprašanj. To je gotovo zelo umestno. Gospodarska politika je, zlasti dandanes, delikatna in težka stvar, za katero je treba mnogo rutine, znanja in potrpežljivosti. Z izjemo nekaterih starejših gospodov, ki že zavzemajo zelo ugledne položaje v našem javnem življenju, so klubovi člani mladi inteligentni, ki deloma že, deloma pa bodo prej ali slej morali odločilno sodelovati pri reševanju naših gospodarskih vprašanj. Gospodarska preudarnost nalaga družbi dolžnost, da jih čimprej pritegne k delu in

jim da priliko, usposobiti se za naloge, ki jih čakajo.

Končno je v peti točki svoje resolucije KTA ugotovil, da je javna gospodarska knjižnica potreba, katere realizacije ni več mogoče odlagati na poznejše čase.

Pred približno enim letom sem v izbrnem članku opozoril na to perečo zadevo. Iz različnih okoliščin sem dobil vtis, da njena važnost ni povsem jasna večini onih krogov, od katerih bi človek pričakoval vsaj razumevanja, če že ne iniciative.

Kaj bo z našim lesnim gospodarstvom

Naša lesna trgovina preživlja že nekaj let težko krizo. Lesni trgovski in industrijski obrati so se zaradi težkih razmer, ki vladajo v našem lesnem gospodarstvu, do skrajnosti reducirali in danes gledajo naši izvozniki z bojaznijo v najbližjo bodočnost. Njih poslednje tržišče v Italiji je v nevarnosti.

Naša lesna trgovina, odnosno njene strokovne organizacije, so že od nastopa krize v lesni stroki in ob katastrofalnem naza-dovanju cen lesa dognale, da sta povzročila krizo popolna neorganiziranost izvoznikov in razdiralno delo onih številnih prekupčevalcev, ki so s svojim poslovanjem razumirali cene na italijanskem tržišču.

Naše lesne strokovne organizacije so se tedaj odločile zahtevati ustanovitve avtoritativne izvozne organizacije, ki naj bi preprečila nasilno padanje cen, povzročeno po nerealnem trgovanju od strani prekupčevalcev.

Že leta 1932. so pričele naše slovenske lesne organizacije uveljavljati na mero-dajnih mestih to zahtevo po ureditvi izvoza, in sicer v tej smeri, da se izločijo od izvoza v inozemstvo vsi, ki nimajo za to obrtnega dovoljenja in ki ne morejo dokazati potrebne strokovne sposobnosti. Namen te organizacije izvoza lesa je bil, urediti izvoz v pogledu minimalne cene, v pogledu upravičenosti izvoza, v pogledu upostave enotnega tipa in v pogledu enotnega in solidarnega nastopa naših izvoznikov na zunanjih tržiščih. Ta izvozna organizacija naj bi slonela na uredbi o izvozu lesa, ki naj bi jo na osnovi zakona o izvozu kmetijskih pridelkov uveljavilo ministrstvo za trgovino in industrijo. Toda vsa prizadevanja in posredovanja naših lesnih organizacij v tej smeri niso niti najmanj uspela.

Težki položaj, ki je nastajal tedaj v mednarodni lesni trgovini zbog poostitve mednarodnih trgovinskih in prometnih ovir, ter zlasti tudi neuvidevnosti za težki položaj od strani naših odločujočih faktorjev, je nam odvzel večino nekdanjih dobrih tržišč. Naša lesna trgovina je ob kontingentanju uvoza lesa v Francijo, ob izgubi ogrskega tržišča zaradi ogrskih plačilnih težkoč, ob omejitvi izvoza v Španijo, zaradi blokiranja španskih terjatev, zaradi plačilnih težkoč v Grčiji, itd. izgubila vsa stalna in dobra tržišča. Ostalo ji je edino italijansko tržišče.

V tej stiski so slovenske lesne organizacije ponovno in s poudarkom apelirale na odločujoča mesta, naj pokrenejo korake, da se zaščitijo interesi našega izvoza. Vseh številnih konferenc, ki so se vršile v složenem nastopu z lesno trgovino in industrijo Gorskoga Kotarja in Bosne, pa niso zaradi nerazumevanja teh teženj na odločilnih mestih niti upoštevali.

Pri tem pa je položaj na mednarodnem lesnem tržišču postal vedno težavnejši in upostavile so se mednarodne lesne organizacije držav uvoznic in držav izvoznic lesa. Združile so se srednje in vzhodno-evropske organizacije v permanentni izvršilni odbor na Dunaju s ciljem, da upostavijo v vsaki pogodbeni državi-izvoznici lesa ob sodelovanju državne uprave izvozne organizacije, ki naj potem po medsebojnem sporazumu, v permanentnem izvršilnem odboru, uravnajo izvoz in proizvodnjo lesa v teh državah nasproti državam uvoznicam.

Sledeč temu cilju, so se upostavile na osnovi zakonskih odredb izvozne lesne organizacije v Avstriji, na Češkoslovaškem, na Poljskem in v Rumuniji.

Naša lesna trgovina in industrija sta bili po veliki požrtvovalnosti in velikem naporu, ki ga je za stvar našega lesnega gospodarstva doma in v inozemstvu doprine-sel, zastopana po gosp. inž. Milanu Lenarčiču. Slovensko trgovstvo in lesna industrija mu za njegovo nesebično, požrtvovalno in z vso dušo za tegobe slovenskega lesnega gospodarstva skrbno delo izrekata najpriznanejšo zahvalo in obžalujeta, da

Medtem so se stvari nekoliko preobrnille in z gotovostjo pričakujemo, da ustanovitve te prepotrebne knjižnice ni več daleč. Naš agilni in zaslužni predsednik Zbornice za TOI, gospod Ivan Jelačin, častni član KTA, je na občnem zboru KTA obljubil, zavzeti se za stvar, pa ne dvomimo, da jo bo s svojo znano energijo tudi izpeljal. Tako bo vzidan nov kamen v našo kulturno stavbo v korist sedanje in prihodnjih generacij.

Janko Lajovic.

njegovi naporu za upostavitve izvozne organizacije, po zadnjih vesteh zaradi trdokornosti nekaterih činiteljev, niso uspeli.

Dasi je izvozna organizacija v državah srednje Evrope — izvoznica lesa — že izvedena, pri nas ta organizacija še vedno ne obstoja, kar bo brezdvomno imelo težke posledice, zlasti za naše slovensko lesno gospodarstvo.

Vsi naporu, ki so jih napravile naše lesne organizacije in neprecenljive zasluge, ki si jih je pridobil v borbi za dosego povoljne rešitve tega važnega narodno-gospodarskega vprašanja g. inž. Milan Lenarčič, rezultirajo, po zadnjih časopisnih vesteh, v naslednjem:

Javlja se, da se v kratkem pričakuje uveljavitev uredbe o organizaciji izvoza lesa. Za to uredbo vlada v krogih lesne industrije in trgovine velik interes. Znano je namreč, da je bilo svojedčasno več načrtov te uredbe. Z ene strani je bil pripravljen iz ministrstva za trgovino in industrijo načrt, ki je predvideval osnove kontrolnega urada za izvoz lesa pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Z druge strani pa so lesne trgovske in industrijske organizacije zahtevale, da se osnujejo povsem avtonomne pokrajinske organizacije za kontrolo izvoza lesa. To sta bili dve nasprotni stališči in poročila se, da bo pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine osnovan poseben kontrolni urad za izvoz lesa. To pomeni, da sta ministrstvo za trgovino in industrijo ter ministrstvo za šume in rudnike odklonili načrt, ki so ga predložile in mnogo let zagovarjale organizacije lesne trgovine in industrije.

To je stanje, v katerem se nahaja naše lesno gospodarstvo. Italija je naložila na naš les visoko carino, Avstrija pa je na našo škodo dala preference. Naš izvoz lesa tarejo prekomerne tarife in ostri devizni predpisi, tarejo ga javne dajatve, tare ga nerazumevanje za njegove težnje. — Vse to ga spravlja v sistematično propadanje, iz katerega se bo morala prej ali slej najti prava rešitev.

Kupujte domače proizvode

Vanilin sladkor
in
Prašek
za
pecivo:

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:
prašek za pecivo, vanilin - sladkor,
rumenilo in pudring praški znamke **ADRIA**.
TRGOVCI, forsirajte naše domače proizvode, mi jamčimo za najboljšo kakovost istih.

Cena svilenih kokonov

V Jugoslaviji pospešuje sviloprejo krepka politika državnih svilar, ki so v zadnjem času izplačale vse prevzete kokone, tako da se je število pridelovalcev vsa leta dvigalo in že doseglo porast od 410 na 1150 gospodarstev. Kljub temu pa bo letošnji pridelek manjši. Svilene bube ginejo v prahu, ki se nabira po listih. Od-kupne cene so poskočile za prvo vrsto na 12, II. na 6 in III. na 2 Din.

Uzance v jugoslovansko-avstrijskem privatnem kliringu

Minister za trgovino in industrijo je odobril Ljubljanski zbornici za kliring z Avstrijo naslednja določila:

Izplačilo Dunaj v privatnem kliringu se mora dobaviti v roku 10 dni, sicer se morajo plačati najvišje zamudne obresti, to je 12%.

Po preteku 10 dnevnega roka nastane pravica na izvršbo, in sicer potem, ko je s priporočenim pismom nasprotna stranka obveščena o izostanku dobave. Izvršba se sme izvršiti šele po 5 dneh od predaje tega pisma.

Dobava znači adresatu obvestilo, da more razpolagati z iznosom proti izpolnitvi predpisanih formalnosti.

Prodajalec mora na zahtevo kupca označiti izplačilno mesto v roku 48 ur.

Dobavni rok 10 dni prične teči od onega dne, ko je prodajalec prejel protivrednost in dispozicijo.

Protivrednost se mora položiti brez-pojno v roku 48 ur.

Eventualne spore iz teh poslov, izvršenih na Ljubljanski borzi za blago in vrednote, rešuje brezprizivno razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrolki in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pero, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Pomudbe, poupraševanja

Tvrdba Pier Alph. Am'ra, Bari, se zanima za uvoz svežega fižola brez stroškov iz Jugoslavije v Italijo ter želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi izvozniki. Pomudbe jo poslati direktno na prej imenovano tvrdo. Korespondenca v francoskem jeziku.

Jugoslovansko-Siamski komitej začne z delom! Minister trgovine in industrije je odobril pravila Jugoslovansko-Siamskega komiteja s sedežem v Mariboru. Kakor izznano si je ta komitej nadel nalogo, da vzpostavi direktno trgovske stike naših pridobitnikov s Siamom in Indijo, kar bo za nas brez dvoma zelo koristno, zlasti ker se v komiteju nahajajo odlični predstavniki in praktiki, ki gospodarske prilike tudi v teh oddaljenejših krajih temeljito poznajo.

Pošiljke drv v Italijo s potrdilom o izvozu po 1. aprilu ne plačujejo uvozne carine, brez potrdila pa je carina 2 liri za 100 kg. Na to opozarja žel. direkcija vse naše interese.

Obrtniška zbornica v Osijeku proti ind. prodajalnam

Zbornica v Osijeku je razposlala vsem obrtnikom čevljarske stroke okrožnico, ki jih poziva, da sporoče svoje podatke o davkih kakor tudi, koliko plačujejo davka industrijske prodajalne v njihovih občinah. Zbornica namerava poostriti dosedanje akcije proti zlorabam industrijskih trgovin. V svoji okrožnici navaja obrambne ukrepe, ki so se že uvedli v nekaterih občinah s predpisom trošarine in podobno. Poudarja pa pri tem, da je takšen predpis upravičen, ker so se velike industrije tehnično razvile s kapitali, ki so bili malim obrtnikom nedosežni. Zato pa ni nikakršna krivica, ako se industrijska proizvodnja še posredno obdači.

POGAJANJA NA ŽITNEM TRGU

Konferenca enaindvajsetih držav — izvoznice in uvoznice pšenice — v Londonu, se ni mogla zediniti za načrt, ki bi fiksiral minimalne izvozne cene za pšenico iz vseh izvoznih dežel, kakor je bilo priporočeno po sestanku v Rimu. Sporazum bi moral biti soglasen, a ker Argentina ni hotela pristati, so načrt sploh opustili. Konstituiral se je pododbor iz zastopnikov Britanije, Francije, Nemčije, U. S. A., Kanade in Avstralije, ki naj bi izdelal kak drug načrt za utrditev, odn. za izboljšanje pšeničnih cen.

Občni zbori

»Zaščitac«, reg. zadruga v Ljubljani, Masarykova 14, sklicuje svoj prvi redni občni zbor na 10. junija ob desetih v malo dvorano hotela Štrukelj.

Po svetu

Narodna skupščina bo sklicana na zasedanje za dan 6. junija in bo razpravljala najprej o predlogu zakona o mestnih občinah.

Za koadjutorja zagrebškega škofa je bil imenovan dr. Stepinac, ki bo torej bodoči nadškof.

Dva slovenska duhovnika iz Gorice je konfirirala za 5 let fašistična vlada z obdolžitvijo, da sta bila jugoslovanska agitatorja. Tržaški listi zahtevajo prenos škofije v Trst, da bi na ta način izrinili tržaškega škofa dr. Fogarja.

1. junija je stopila v veljavo jugoslovansko-nemška trgovinska pogodba, s katero je omogočen Jugoslaviji izvoz v vrednosti nad 1100 milijonov dinarjev, to je dvakrat več kot lanski izvoz.

Madjarska pritožba zoper Jugoslavijo je obravnavala tajna seja Društva narodov.

Gospod Ekhardt je v imenu budimpeštanske vlade izjavil, da bo zahteval ustanovitve stalne komisije iz zastopnikov obeh držav, ki naj bi reševala bodoče spore.

Balkanski pakt predložijo zunanji ministri po svojem ženevskem sklepu Društvu narodov v registracijo.

Prihodnji sestanek balkanskega sporazuma, ki se bodo vrstili po dvakrat na leto, bo 24. oktobra v Ankari.

Bolgarski ministrski svet je odobril trgovinsko pogodbo, veteransko konvencijo in klirinški sporazum z Jugoslavijo.

Bolgarska vlada je predložila kralju ukaz o razpustu vseh dosedanjih strank in ukinitvi njihovih listov. Napoveduje se tudi redukcija uradniških plač za 5 do 30 odstotkov.

Teror v Avstriji se nadaljuje z novo silo, posebno se množe atentati na predstavnike cerkve in poštne naprave; pri poslednjih računijo dosedanje škodo na 3 milijone šilingov.

Avstrijski tujski promet se je letos zaradi trajnega hitlerjevskega terorizma občutno zmanjšal. Tako je izjavil predsednik avstrijskega propagandnega urada za tujski promet dr. Straffella.

Trije kriminalni uradniki so pobegnili hkratu s svojim jetnikom Frauenfeldom iz dunajskih zaporov na Češko in nato v Nemčijo.

Nadvojvoda Evgen se je po svojem prihodu na Dunaj razgovarjal z Dollfusom in mnogimi drugimi politikami.

Poraz italijanske diplomacije na Balkanu je po mnenju francoskih listov dokazan s prevratom v Bolgariji in umaknitvijo Albanije od dosedanje kraljeve orientacije.

Litvinov govor na razorožitveni konferenci je sprejel francoski blok z velikim zadoščenjem, Anglija s presenečenjem.

Sev. ameriške družene države so za sodelovanje z Evropo, je izjavil v svojem ženevskem govoru Davis.

Očitno proti Nemčiji naperjeni Litvinov govor zahteva zvezo vseh miroljubnih držav zoper zavojevalno navdahnjene, in ustanovitev trajne mirovne konference z nalogo, da prehitijo vsakršne vojne izbruhe.

Napetost na razorožitveni konferenci zaradi angleškega umika se presoja različno. Svoje predloge so postavile še nevtralne države ter Mala in balkanska zveza.

Razgovori Barthouja s Simonom Litvinovim in Titulescom so po mnenju francoskih listov zagotovili sklenitev sporazuma »vzhodni Locarno«.

Spor med Nemčijo in Vatikanom se je po dolgih pogaianjih o podrobnem izvajanju konkordata tako poostiril, da se nemški zastopnik Buttmann ne bo vrnil v Rim, marveč je Vatikan pooblastil nemški katoliški episkopat za direktna pogajanja. Glavna sporna točka so katoliške organizacije.

Zaupnico španski vladi je izglasoval parlament z resolucijo, ki obravnava ukrepe proti splošni stavki poljskih delavcev in za katero je glasovalo 145 poslancev, proti 25.

55 oseb je G. P. U. aretiralo v Leningradu zaradi poverb državne imovine. Vsi so že stari, caristični, bančni uradniki.

Premirje v Arabiji med Jemenom in Hedžasom je bilo podaljšano, ker jemenski imam še ni mogel sprejeti vseh težkih pogojev.

Zaradi milijardnih sleparij z nemškimi vrednostnimi papirji na mnogih borzah sta izdali Anglija in Francija tiralico proti ameriškemu rez. polkovniku F. Norrisu, bivšemu članu antantne vojaške komisije v Berlinu.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu z dne 22. maja se je stanje Narodne banke v primeri s preteklim tednom izpremenilo naslednje: zlata podloga, tuje valute in devizna so se zmanjšale za 4.813.818-05, tako da znaša podloga 1 milijardo 867.312.515-33. Devize zunaj podloge so narasle za 12 milijonov na 42.780.575-47, kovani novci za 18 milijonov na 307. Posojila na menice so znašala 1.598.735.254-76, na zastave 236.695.619-16, skupaj 1 milijardo 835.430.874-36 ter so padla za 1 milijon 123.487-47. Vrednostni papirji so se dvignili za 95 tisoč na 14.859.096-15, prejšnji predjemi državi za 164.918 na 1 milijardo 718.397.371-97, začasni ostali neizpr. na 600 milij. Vrednosti rezervnega fonda so narasle za 218 tisoč na 73.338.080-02, ostalih fondov padle za 261 tisoč na 12 milijonov 569.833-10. Za 28 tisoč so narasle tudi nepremičnine do 157.854.526-61, razna aktiva pa za 3.321.902-88 na 121.030.919-08.

Na pasivni strani beleži neizpremenjeno kapital 180 mil., rezervni fond z 88 milijonov 131.783-99, dočim so se ostali fond zmanjšali za samo 487 Din na 15.612.275-82. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 23 milijonov 582.634 na 4 milijarde 69 milijonov 474.500. Obveze na pokaz znašajo 1 milijon 777.237-87, žiro 507.683.739-25, razni računi 671.934.317-16, skupaj 1 milijardo 181.395.294-28 in so vse obveze narasle za 8.429.256-52. Obveze z rokom pa so se dvignile za 5.415.000 na 956.543.899-01, enako razna pasiva za 37 milijonov 854.925-05 na 259.879.307-49. Obtok in obveze na pokaz znašajo 5.250.869.794-28, skupno kritje 35-56%, zlato 33-60. S tem se je skupno kritje povečalo za 0-01%, zlato pa doseglo višino 9. maja z dvigom 0-12%. Obrestna mera je ostala 7, odn. 8%.

Dobički japonskih bombažnih koncernov

Iz poročila Asociacije japonskih producentov bombaževine razvidimo lep napredek te industrije. Poročilo obsega dobičke vseh šestdesetih članov asociacije za drugo polovico prošlega leta (1933). Kljub omejenemu uvozu, zvišanim carinam in drugim neugodnostim je pridobivanje novih trgov vse popravilo. Po Japan Chronicle-u (Kobe) izkazuje skupni vplačani kapital kompanij prirastek za 5.924.000 jenov v primeri s prvo polovico leta, rezerve so se povečale za 5.425.000 jenov, čisti dobiček za 2.664.000 jenov. Povprečna izplačana dividenda je znašala 10-8%. Kako je narasla ta industrija lahko razberemo iz stalnega naraščanja dividende, ki je znašala:

v drugi polovici 1930	7-6%
v prvi polovici 1931	8-4%
v drugi polovici 1931	9-4%
v prvi polovici 1932	9-6%
v drugi polovici 1932	10%
v prvi polovici 1933	10-6%
v drugi polovici 1933	10-8%

Takih dobičkov Evropa že dolgo več ne doživlja.

Zaprte ameriške banke

Jesse Jones, predsednik korporacije za rekonstrukcijo financ je objavil 25. maja seznam 2.703 avtoriziranih posojil korporacije 2.110im bankam, ki so bile v prošlih letih zaprte. Posojila znašajo skupno 788.000.000 \$. Ko bo korporacija končala svoje likvidatorsko delo, bo približno 65 odstotkov zamrznjenih depozitov osvobodjenih; izguba vseh depozitov bo torej znašala še vedno 35 odstotkov, ali 2.500 milijonov \$.

*

Proti inflaciji se je izjavilo Udruženje bank v Beogradu v svojem letnem poročilu. Po njegovi sodbi leta 1933. ni bilo premalo denarja za poslovanje in so imele banke na žiru in blagajniških zapisih velike vsote.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno priložilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca izpremenljiva, promet Din 3.067.037-11

V primeri s preteklim tednom, ki je zaključil z znatnim skupnim deviznim prometom 4 milijonov 24 tisoč dinarjev, izkazuje ta tedenski devizni promet nazadovanje za približno 957 tisoč dinarjev.

S četrtkovim praznikom je temu tednu odpadel en borzni sestanek, kljub temu je bil na poedinih borznih sestankih dosežen še dokajšen dnevni promet, kakor nam ga predločuje spodnja razpredelnica.

28. maja 1934 Din 980.457-20 London-Newyork
29. maja 1934 Din 895.999-64 Dunaj-London
30. maja 1934 Din 779.778-29 Dunaj-Din
1. junija 1934 Din 410.801-98 Dunaj

Narodna banka je posredovala v Londonu in Parizu ter je od vsake teh deviz dala na razpolago za Din 80.000—, skupaj Din 160.000—.

V posameznih devizah je bil v prejšnjem tednu obavljen naslednji skupni promet:

(Vse v tisočih dinarjev; v oklepajih promet prejšnjega tedna.)

Amsterdam	—	(21)
Berlin	5	(14)
Bruselj	—	(38)
Budimpešta	4	(—)
Curij	21	(509)
Din. deviza	430	(233) avstr. priv. klir.
Dunaj	1319	(1202) priv. klir.
London	532	(817) inel. priv. klir.
Madrid	194	(—)
Newyork	310	(892)
Pariz	83	(249)
Praga	147	(3)
Trst	9	(36)
Solun	—	(6)
Varšava	13	(4)

Največji padec izkazuje v primeri s predzadnjim tednom deviza Newyork, katere je bilo nabavljeno za 582 tisoč Din manj, dalje Curij, čigar zaključki so bili manjši za 488 tisoč Din, Londona za 285 tisoč Din in Pariza za 166 tisoč Din manj. Nasprotno pa izkazuje privatno-klirinški devizi Din in Dunaj porast prometa za 307 tisoč Din in Praga za 144 tisoč dinarjev.

V bonih grške Narodne banke ni bilo prometa niti notic, dočim je beležilo povpraševanje v španskih pesetah ves minuli teden Din 6-40.

Avstrijski šilingi so bili na vseh borznih sestankih trgovani na bazi Din 9-35 do Din 9-45, le v sredo, 30. t. m. po tečaju Din 9-38 do Din 9-45.

Amsterdam	2310-96	2322-32	2310-96	2322-32
Berlin	1337-36	1348-16	1331-25	1342-05
Bruselj	796-91	800-85	796-91	800-85
Curij	1108-35	1113-85	1108-35	1113-85
London	173-08	174-68	172-86	174-46
Newyork	3380-50	3408-76	3388-28	3411-54
Pariz	224-93	226-05	224-93	226-05
Praga	141-90	142-76	141-84	142-70
Trst	289-35	291-75	289-46	291-86

Avstr. šil.				
v privat.				
kliringu	9-35	9-45	9-38	9-45
Špan. peseta				
v privat.				
kliringu	6-40	—	6-40	—
(povpraševanje.)				

Oslabljen je torej tečaj Berlina za 6-11 toč., Londona za 0-22 točke in Prage za 0-06 toč., medtem ko je Newyork okrepil svoj tečaj za 2-78 poena in Trst za 0-11 poena. Curij je ostal neizpremenjen, devize Amsterdam, Bruselj in Pariz pa so v petek (1. t. m.) beležile le ob ponedeljkovih tečajih. Notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca nestalna; brez zaključkov.

Notice bančnih in industrijskih papirjev so tudi v minulem tednu izostale, razen delnic Kranjske industrijske družbe, ki so bile stalno nudene na dosedanji bazi Din 250—.

Za državne papirje je ostalo zanimanje skoraj neizpremenjeno, a brez zaključkov. Doseženi so bili naslednji tečaji:

Dne 28. maja. 7% inv. posojilo 70—71, 8% Blair 56 povpr., 7% Blair 52-50 povpr., Seligman 65-50 povpr., Agrarne 36—37.

Begl. 54—55, Vojna škoda 309 povpr.

Dne 29. maja. 7% inv. pos. 69 zaklj., 8% Blair 56-50 povpr., 7% Blair 52-50—53, Seligm. 65 povpr., Agrarne 36-50 povpr., Begl. 53—54, Vojna škoda 305—307.

Dne 30. maja. 7% inv. posojilo 70—71, 8% Blair 57—58, 7% Blair 52-50—53, Seligm. 65—66, Agrarne 37—38, Begluške 53—54, Vojna škoda 305—307.

Dne 1. junija. 7% inv. posojilo 70—71, 8% Blair 57—58, 7% Blair 52-50—53, Seligm. 65—66, Agrarne 37—38, Begluške 53—54, Vojna škoda 305—307.

Žitno tržišče

Tendenca še vedno izredno žvrsta.

Cene so ostale brez izprememb, prometa ni bilo. Žitna tečajnica minulega tedna je naslednja:

(Cene za 100 kg franko vagon.)

ŽITO:

Koruz:

popolnoma suha, s kvaliteto garancijo za maj, navadna voznina, slov. postaja, plačilo 30 dni Din 135— do Din 137-50.

Pšenica:

bačka, 79/80, zdrava, suha, rešetana, mlevska voznina, slov. postaja, plačilo 30 dni Din 187-50 do Din 190—; bačka, 80 kg, 1% primesi, zdrava, suha, rešetana, mlevska voznina, slovenska postaja, plačilo 30 dni Din 190— do Din 192-50.

MLEVSKI IZDELKI:

Moka:

bačka, nularica, slov. postaja, 30 dni Din 285— do Din 290—; banatska nularica, slov. postaja, plačilo 30 dni Din 292-50 do Din 295—.

Lesno tržišče

Tendenca neizpremenjeno mlačna.

Kakor smo že zadnjič omenili naš izvoz v Italijo počiva. Oglasili so se pa drugim interesenti potem Sušaka, ki iščejo blago za Orient. — Žal pa se išče blago takih dimenzij in kvalitete ter je izvršitev teh naročil po svoji kompliciranosti tako zelo otežkočena, da naši manjši producenti še ne morejo doseči uspehov.

V bukovini je povpraševanje po parjenem blagu, obrobjenem in očeljenem v I. ter II. kakovosti. Zahteva se 50% I. in 50% II. kvalitete. Prav tako se iščejo la bukovni kantilji in dolge frize za izvoz v Anglijo.

V hrastovini kupčija počiva. Edino kar gre še v izvoz ter se faktično nekaj tudi izvozi, je oglje, zlasti canella, in pa suhi trami.

Povpraševanja:

Več vagonov neobrobjenih bukovih plohov, I., II., III., monte, suhih. Javorovi neobrobjeni plohi v običajnih merah. V poštev pride samo beli javor. 1 vagon orehovitih neobrobjenih parjenih plohov, čim več debeline 120 in 140 mm. Deske smreka-jelka, III., 18 mm, deske smreka-jelka, III., 38 mm, podmera 28 mm. Bukovi plohi, neobrobjeni, surovi, monte 27 mm. Bukove kratice, parjene, I., II., 27, 33 in 35 mm. Bukovi plohi, parjeni, 27—100 mm. Bukovi hlodi, I. Smreka (komisijska), 40 m³, I. II.

Adria prasek je boljši

Borzno razsodišče v Ljubljani. Glede na sodne počitnice, ki so v skladu s počitnicami rednih sodišč, v času od 1. julija do 15. avgusta t. l. pri borznem razsodišču ne bo ustnih razprav, pač pa se bodo sprejemale tožbe. — Tajništvo Ljubljanske borze za blago in vrednote: V z. Kovač I. r.

Naše narodno gospodarstvo v aprilu 1934

(Po statistiki OUZD v Ljubljani)

Razvojna tendenca posameznih industrij je ostala v aprilu 1934 v glavnem ista ko v marcu 1934. Največji enoletni prirast izkazuje še vedno tekstilna industrija, in sicer 2.518 oseb. Njej sledi gozdno-žagarska industrija s prirastom 611 oseb. Vseh industrij z enoletnim prirastom 100 ali več zavarovanih delavcev je bilo v aprilu 1934 ravno 11. Letni padec 100 ali več zavarovancev izkazujejo samo 4 industrije. Največji padec izkazuje trgovina, in sicer 537 oseb. Zanj pa velja v prvi vrsti trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, kjer so trgovski nameščenci pretežno zavarovani.

V sezijskem pogledu so najbolj napredovale gradnje nad zemljo. Enomesečni prirast znaša 1.727 zavarovancev. Stavbna delavnost je torej precej oživila. Sledi industrija kamenja in zemlje s prirastom 590 delavcev. Nobena industrija ne izkazuje enomesečnega padca 100 ali več oseb.

Podrobnejši absolutni in relativni podatki o konjunktturnem in sezijskem napredovanju posameznih industrij so razvidni iz spodnje tabele:

Industrijska skupina	Povprečno štev. zav. delavcev v aprilu 1934	od aprila 1933	od marca 1934
Tekstilna industrija	12366	+2518	+256
Gozdno-žagarska industrija	6557	+611	+386
Občinski obrati	1780	+413	+41
Gradnja železnic, cest in vodnih zgradb	2361	+392	—89
Hišna služinčad	8408	+178	—4
Papirna industrija	1935	+160	+31
Industrija hrane in pijače	3587	+142	—18
Industrija kamenja in zemlje	3237	+140	+590
Kovinska industrija	6143	+133	+78
Grafična industrija	1125	+119	+6
Kemična industrija	1627	+100	—50
Industrija tobaka	952	+86	—1
Poljedelstvo	603	+68	+24
Denar. in zavar. zavodi in samost. pis.	391	+38	+1
Industrija kože in gume	1545	+37	+13
Gradnja prevoznih sredstev	289	+12	+7
Zasebna prometna podjetja	812	+1	+24
Rudarstvo	4	+2	+2
Centrale za proizvod. sile in presk. z vodo	489	—40	+11
Gostilne, kavarne in krčme	2812	—51	—22
Javni promet	538	—61	+33
Higiena	1580	—57	—68
Gledališča, svob. poklici in razno	1125	—69	+1
Oblačilna industrija in čiščenje	4276	—78	+212
Predelovanje kože in njenih surogatov	2768	—192	+56
Gradnje nad zemljo (visoke gradnje)	3489	—427	+1727
Indust. za predel. lesa in rezbarstvo	3195	—440	+58
Trgovina	3180	—537	—36
Skupaj	77375	+3205	+3269

Sestro zadnjega ruskega carja Nikolaja II., kneginjo Olgo, je društvo ruskih duševnih in ročnih delavcev povabilo k udeležbi na razstavi, ki jo to društvo priredi na letošnjem Ljubljanskem velesejmu v času od 30. maja do 10. junija v paviljonu »K«. Kneginja je takoj pokazala svojo veliko ljubezen do svojih bratov s tem, da se je prijavila k udeležbi. Njene slike v olju (tihožitje) so že prispele iz Danske.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

Naša trgovina v aprilu

Po urad. poročilu od 1. V. je bilanca naše zunanje trgovine pasivna za Din 1 milijon 419.458. Izvozili smo 260.194 ton raznega blaga za Din 263.258.436. Lanski izvoz je znašal le 205 tisoč ton za 225 milijonov Din. Dvig je torej po količini 26,45 odstotka, po vrednosti pa le 16,89%.

V štirih letošnjih mesecih je znašal izvoz 1.012.693 ton, vreden Din 1.099 milij. 30.068 proti 795.179 t za Din 937 milijonov v letu 1933, dvig znaša 27,35 in 17,25%.

Uvozili pa smo v aprilu 67.853 t v vrednosti Din 282.654.847 proti lanskim vsotam 50.733 t in 208.437.480 Din, torej za 33,75 in 35,61% več. Skupni uvoz štirih mesecev je znašal letos 256.875 ton v Din 1.100.449.526 proti 205.954 t in Din 807 milij. 535.396 v letu 1933. Razlika + 24,72 in 36,27%.

Naša trgovina z Madjarske

Poostreno razmerje z Madjarsko je vzbudilo v Jugoslaviji tudi zanimanje za našo trgovino z njo. Dejansko ima Madjarska mnogo več vzroka za obnovo dopolnilnega sporazuma, ki je potekel 15. maja, ker je njena zunanja trgovina z večino držav pasivna in tako tudi ve, da ji Jugoslavija pomeni važno tržišče.

Njena trgovina z Jugoslavijo je bila leta 1932. celo aktivna za 16,4%, dočim je bila vsa prejšnja leta visoko pasivna in je lani spet padla na 5,3% naše aktivne. Od leta 1928. je naš izvoz v M. padel od 538 milij. Din na 118 milijonov, uvoz iz Madjarske pa od 519 na 113 milijonov Din. Med njim izvozom na naš trg so najvažnejši industrijski izdelki.

Ameriški izvoz bombaža. Urad za ekonomijo v kmetijskem ministrstvu Združenih držav poroča v svojem mesečnem poročilu o svetovnem stanju bombaža, da znaša vidna zaloga bombaža, ki ostane v U. S. A., približno 11.200.000 bal (lani 12.800.000 in 1. aprila 1932 približno 13.000.000). Pred letom 1932. ni vidna zaloga v U. S. A. menda nikoli presežala 10.000.000 bal. Padec v letošnji zalogi v primeri z lanskim letom ni toliko posledica povečane porabe doma in v inozemstvu, ki je le malo narastla, temveč posledica tega, da je bil preostanek zaloge od prejšnje sezone za nekako 1.500.000 bal manjši ko leto prej.

Marca meseca so Združ. države izvozile vsega skupaj 550.000 bal, kar je za 62.000 več ko marca 1933, toda za 377.000 manj kakor marca 1932, ko je bil izvoz izredno velik. V celoti je izvoz te sezone (6.098.000 bal) večji, kakor je bil v osmih prvih mesecih sezone 1932/33 — (6.085.000 bal). V prvih osmih mesecih sezone je bila Japonska edina odjemalka, ki je povečala svoje dobave, v marcu pa sta jih povečali tudi Nemčija in Velika Britanija.

Poslovanje subotške carinarnice se je v letu 1933. znatno povečalo. Izvoz je znašal Din 328 milijonov, uvoz pa 61 milijonov dinarjev. Kljub temu pa so dohodki padli za 15 milijonov Din v primeri s predlanskimi. — Največ je uvozila Madjarska z vsoto 19 milijonov Din (olja, železno blago, kože in stroje), kot druga je Češkoslovaška, potem Avstrija, Anglija in Poljska. Izvozili pa smo toč največ v Avstrijo (169 milijonov Din), na Češkoslovaško 79 in v Nemčijo 42.

Francoska trgovinska delegacija je odpovala v London, kjer bo nadaljevala pogajanja za novo pogodbo.

Britska zunanja trgovina kaže meseca aprila precej nižje številke za uvoz in izvoz, kakor prejšnji mesec. Številke so sicer še vedno bolj ugodne, kakor aprila 1933, toda treba je upoštevati, da je imel lanski april najnižje številke za štiri leta. Zmanjšanje trgovine je sprva izboljšanje zadnjih mesecev povzročilo precejšnje razočaranje. Naslednje številke so veljale za uvoz in izvoz aprila in marca letos, ter lanskega aprila:

	uvoz	izvoz	presežek
1934			
marec	61.969.627	38.699.957	23.269.670
april	56.330.483	35.118.812	21.211.671
1933			
april	51.137.310	29.932.756	21.204.555

Konkurzi in poravnave

Uvedeno je poravnaino postopanje o imovini Stanka Lenarčiča, posestnika in trgovca v Novi vasi. Poravnalni sodnik Kajfež, upravniki Poznik Viktor, notar v Ložu. Narok dne 3. julija ob devetih, oglašitev do 27. junija v Ložu.

Potrjena je poravnava Korencana Ivana in Jelice z dnem 18. maja.

Žalostna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o otvorenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava inžen konkurza za čas od 11. maja do 20. maja 1934.

A. OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Šalgo Makso k. d., Osijek.

Primorska banovina: Tomek Franjo trg. z manufakturnim blagom, Split.

Drinska banovina: Popović Brača, Obrenovac.

Dunavska banovina: Vilhejm Evgen dr., odvjetnik, Subotica.

Beograd, Zemun, Pančevo: Finci Zadik, trg., Beograd (konkurz se ne otvori vsled pomanjkanja imovine); Liebenberger Jakob in njegova žena Suzana roj. Paul, mesarja, Pančevo.

B. RAZGLAŠENE PRIS. PORAVNAVE:

Vrbaska banovina: Čanšević Salih, trg., Bos. Novi.

Zetska banovina: »Universal« dr. s o. j., tehniško komercialno poduzeće, Dubrovnik 2.

Dunavska banovina: Marić V. Vladimir, krojač in industrialec, Kragujevac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Strunk Petar, podjetnik, Beograd, Negotinska ul. 13.

C. KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Duma Aleksander, Zagreb; Ribarić Petar, Zagreb.

Primorska banovina: Finzi Moric, umrlog Saloma, lastnik tt. Šalom M. Finzi, Split.

Dobava-prodaja

Direkcija drž. železnice Ljubljana, gradbeni odd., sprejema do 5. junija ponudbe za dobavo 27.000 tirnih žebeljev.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 6. junija ponudbe o dobavi raznih tiskovin, 10 jeklenih valjev za kisik, nadalje do 13. junija o dobavi 600 m gumijastega cevnege voda.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 6. junija ponudbe o dobavi 1100 m žično vrvi iz la. patent litiga jekla, zaščiteni proti rji, 40 cilindrov dissousplina in 80 cilindrov kisika, 2500 kg čistega bencina ter raznega instalacijskega električnega materiala.

Komanda mesta Novo mesto razpisuje na dan 2. junija dobavo o nabavi 300 m³ drv.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 7. junija ponudbe za dobavo raznega prometnega materiala.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 7. junija ponudbe o dobavi 200 tablic črne pločevine, 10 m traku železne žice.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 7. junija ponudbe o nabavi enega električnega ročnega stroja za vrtnanje.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 7. junija ponudbe o dobavi treh komadov injektorjev.

Dne 7. junija t. l. bo pri Upravi zavoda za izradu vojne odeče v Beogradu ustmena licitacija za dobavo 180.000 vreč. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.)

Komanda mornarice v Zemun razpisuje za 9. junija dražbo o dobavi 350 ton avionskega bencina in 30 ton bencola.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 7. junija ponudbe o nabavi 30.000 metrov smrekovih krajnikov dolžine 1-20 m dale ter 2 cm debeline.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 14. junija ponudbe o dobavi raznega prometnega materiala.

Razno

Drugo mesto na budimpeštanskem šahovskem turnirju je zasedel mariborski rojak Vasja Pirc.

Sirotam v Kaknju ubitih rudarjev bo plačevala država letno 800.000 Din po Bratovski skladnici.

Jadranska železniška proga Peč-Podgorica—Kotor je zagotovljena in dve komisiji že določata smer, tako da bodo v prihodnjem letu predori že izvirani.

Zidom nameravajo narodni socialisti prepovedati nemška imena.

V kitajskem rudniku Tang Čang Vang je izbruhnil nenaden požar, ki je zahteval 32 mrtvih in povzročil velikansko škodo.

Drinska banovina: Radovanović D. Stojan, trg., Obrenovac.

Dunavska banovina: Nikolić Miloš, opankar, Sibnica; Pavlović Gjurgio, kavarnar, Grocka; Ranković Božidar Z. Milke trg., Boževac; Smederevac Pero, krojač, Vršac.

Moravska banovina: Damjanović Gj. Radovan, abadžija, Požarevački Petrovac; Sindjelić Brača, Sopot.

Vardarska banovina: Stanković Mika zv. »Kukavica«, Leskovac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Jovanović Aleksa, trg., Beograd; Pešterc Milan, hotelir, Beograd.

Č. POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Molnar Aleksander, lastnik krojaškega salona »Printemps«, Zagreb, Ilica 13.

Drinska banovina: Germšek Antun ml., Vinkovci.

Zetska banovina: Skolny Rudolf, trg., Dubrovnik; Stambuk Benjamin, trgovina s čevlji, Dubrovnik.

Beograd, Zemun, Pančevo: Branković Dragomir, trg., Beograd, Balkanska ul. 28; Gostioničarska banka, Beograd.

* Podatke za Dravsko banovino objavljamo sproti.

Ostali podatki, n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnavo), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v našem tajništvu.

Japonska je izročila Kitajski predlog za vojaško zvezo obeh držav s pogoji, da Kitajska izstopi iz Društva narodov, da prekine svoja pogajanja z drugimi državami za takšno zvezo ter obljubi, da je z nobeno ne sklene. Japonska pa je pripravljena pomagati Kitajski s posojili, dočim bi sicer nastopila s skrajnimi sredstvi.

Prozorno steklo samo iz ene strani so iznašli v Angliji. Uporabljalo se bo zlasti kot okensko steklo, ker se bo iz stanovanja skozi to steklo videlo vse, dočim se v stanovanje ne bo nič videlo.

»Trgovski tovariš«

Izšla je letošnja 5. številka odlične strokovne trgovske revije, ki jo izdaja Trg. društvo Merkur in ureja predsednik Zveze trg. združenj, Josip J. Kavčič. Zanimive članke tega zvezka uvaja načelni članek »Nova pota gospodarstva«, ki ga je prispeval naš odlični politični informator dr. Stanko Jug in v njem obsega svetovne perspektive gospodarskega razvoja iz sedanjih krize. Prav tako bo vsakomur poučen in zanimiv članek »Pota in cilji naše gospodarstva« s poglavjem o našem gojenju industrijskih rastlin iz peresa gosp. I. Kaiserja, ki s tem nadaljuje svoj temeljiti pregled o zvezi jugoslovanskega kmetijstva z industrijo in trgovino. V zgodovinski razvoj industrije in ind. politike v naših deželah uvaja s temeljito razpravo po slovenskem rojaku dr. I. Slokarju, ki je leta 1914. izdal upoštevano knjigo o tem, pisec R. A. — Pregled svetovnih trgov se v tej številki nadaljuje.

Iz kolonialne zgodovine posneti članek nam nudi vpogled v dežele evropskega vpliva in sedanje konkurence. Zvezek dopolnjujejo novice o vseh važnih pojavih domačega in zunanega gospodarstva ter družbene vesti, med katerimi je prispeval dr. Fran Windischer toplo napisan nekrolog tovarišu Antonu Pintarju. — Kakor vedno moramo tudi to pot izraziti uredništvu iskreno priznanje, da omogoča to važno revijo in ji utrjuje ugled, ki je rodil in more roditi le dobre sadove za domačo in jugoslovansko trgovino ter za poglobitev strokovne izobrazbe trgovstva.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 30. maja vsebuje: naredbo o jugoslovanski farmakopeji; — izpremembo v uredbi o lekarnarski zbornici; — pojasnilo o ukinitvi oprostitve od taks; — naredbo o mrliško-preglednem redu ter navodila za mrliškega preglednika; — pravilnik o opravljanju banovinskega strokovnega izpita v agrarno-tehnični stroki in imenovanje komisije za izpite; — izpremembo odredbe glede obrestne mere zastavljalnic; — objave občinskih trošarin in razne objave iz »Službenih novic«. Priloga objavlja razglase raznih oblastev in sodišč, licitacije in druge objave.

Veliko ljudsko glasovanje. Mestni magistrat ljubljanski in uprava ljubljanskega velesejma sta razpisala natečaj za osnutke plakata velikih festivalnih prireditev, ki se bodo vršile v jeseni v Ljubljani. Ti osnutki bodo razstavljeni na jugoslovanski plakatni razstavi v okviru spomladanskega velesejma v času od 30. maja do 10. junija. Vsak posestnik ljubljanskega velesejma bo imel pravico, da bo glasoval za osnutek, ki se mu bo zdel najbolj učinkovit, a obenem tudi idejno ustrezajoč prireditvam. Glasovalo se bo z listki, na katero bodo posetniki razstave napisali številko osnutka, ki se jim bo zdel najbolj učinkovit. Naš trgovski naračaj, zlasti pa dijaštvo trgovskih, strokovnih in meščanskih šol, pa tudi ostalo občinstvo, ima priliko pokazati, koliko so sposobni presojati uspešnost posameznih osnutkov. Izid bo pokazal, kako ocenjujejo osnutke nestrokovnjaki, odnosno občinstvo, ki mu je plakat namenjen, kar bo za jury gotovo prav zanimivo.

Tržna poročila

Zagrebaški trg. Dogon živine v Zagreb se je ta teden povečal, manjše pa je bilo povpraševanje. Na trgu je bilo 13 bikov, 467 krav, 71 junic, 104 voli, 33 juncov, 221 telet, 297 konj, 399 svinj in 538 mladičev. Biki so bili kg žive teže po 3-50, klavne krave po 3-340 za meso, 2-20-2-40 za klobase, junice po 3-40-3-75, za pleme po Din 950-1200. Voli I. vrste žive teže kg po 4-75, II. po 3-74-4, bosanski po 2-50 do 3-1, teleta po 5-50-6, zaklana po 7-50 do 8-50, pitane svinje po 7-50-8-50, nepitane 6-6-50, zaklane 10-50-11, prašiči do enega leta po 10-50-11, pujski Din 90 do 100, ovce 80-120, mrtve kg 8-10, lahki konji za par 4000-4500, srednji do 6000, težki do 7000, žrebeta do 2000, za zakol kg 1-25-1-50.

Krma je vzdržala dosedanje cene za deteljo q 50-55, otava 45-50, seno 35-40, slama 35.

Čvrste so cene posebno sirovim kožam, ker je zakol poleti manjši. Krupon stane na debelo že zdaj 38-40, vrat 27 do 29, skrajina 20-22 Din kg. Zaloge izdelanih kož so polne.

Dunajski goveji trg je prejel 1280 glav domače, 147 madjarske, samo 136 jugoslovanske ter 47 poljske živine, skupaj 1759 za zakol, med temi 685 mršavih. Bilo je 936 volov, 411 bikov in 432 krav, ki so notirali naslednje: najboljši voli Din 1-30-1-38, biki 0-80-0-95, krave 0-70-0-95, mršave 0-60-0-80. V mladem prometu so se pocenili voli za 3 do 5 grošev pri kg.

Program ljubljanske radio postaje

Nedelja, dne 3. junija. 8:15: Poročila. — 8:30: Gimnastika (Pustišek Ivko). — 9:00: Versko predavanje (dr. Regalat Čebulj). — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9:45: Prenos slavnosti iz Šabca. Govori Nj. Vel. kralj Aleksander I., zatem Prenos tekem mladinskih pevskih zborov iz Uniona. — 12:00: Čas, plošče. — 16:00: Kmetijska posvetovalnica (Ing. Sadar Vinoko). — 16:30: Akademija Narodne čitalnice iz Šiške. — 20:00: Prenos iz ljubljanske opere. V odmoru: Čas in poročila.

Ponedeljek, dne 4. junija. 12:15: Plošče. — 12:45: Poročila. — 13:00: Čas, plošče. — 18:00: Gospodinska ura: Žena v poklicu (ga. Lapajne). — 18:30: Westfalijska (Rudolf Kresal). — 19:00: Radijski orkester. — 19:30: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna). — 20:00: Plošče. — 20:30: Prenos opere iz Beograda. V odmoru: Čas in poročila.

Torek, dne 5. junija. 11:00: Šolska ura: Ameriški Slovenci (dr. Valter Bohinec). — 12:15: Plošče. — 12:45: Poročila. 13:00: Čas, plošče. — 18:00: Otroški kotiček (Mancica Komanova). — 18:30: Plošče. — 19:00: Radio-Therma Laško (Stanko Bitežnik). — 19:30: Žena v bolgarski književnosti (ga. Pavla Hočevan). — 20:00: Proslava Smetane in Dvořaka; prenos iz Zagreba. 22:10: Čas, poročila. — 22:30: Angleške plošče.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Sobota, 2. junija: Slehernik — na Kongresnem trgu, sicer: Gosp. Glembajevi.
Nedelja, 3. junija ob 18.: Otvoritev v Tivoliju, Kulturna prireditev v Črni mlaki, sicer isto v dvoran.

Opera, začetek ob 20.
Sobota, 2. junija: Poljska kri. Le ob slabem vremenu.
Nedelja, 3. junija: Ples v Savoju. Izven.

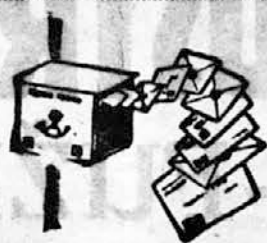
PAPIROGRAFIJA

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

družba z o. z.

Telefon interurban štev. 27-47

En gros prodaja papirja! Konkurenčne tvor-
niške cene! Stalna zaloga papirja vseh vrst!

'KUVERTA'

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Karlovška c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN

KONFEKCIJA PAPIRJA

Naročajte
„Trgovski list“!

Kako se najuspešneje in zastonj pobija brezposelnost?

Z novimi posojili denarnih zavodov, ki
bodo dala kruha in zaslužka trgovini, in-
dustriji, obrtu, delavcem in kmetovalcem.

Zato nalagajte Vaš denar v

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO

PREŠERNOVA ULICA 3.

ki je največja jugoslov. samoupravna hra-
nilnica (vloge 420 mil. Din). in Vam nudi
popolno varnost, ugodno obrestovanje

ter izplačuje nove vloge, vložene po
1. jan. 1933, vedno v vsakem obsegu

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d.

**tovarne
v Celju in Hrastniku**

proizvaja: Solno in žvepleno kislino,
Kalijev in natrijev soliter,
Kristalno sodo in pralni prašek,
Glauberjevo in grenko sol,
Apno in apnenčev prah,

Rudninski in kostni superfosfat,
Železno-oksidge barve in zeleno galico,
Vodotopna olja za industrijske svrhe,
Razna sredstva za desinfekcijo,
Alkaloide opiuma in druge farmacevtske izdelke.

**Vzorci vseh izdelkov so razstavljeni na Ljubljanskem velesejmu
Paviljon G 170/4.**

MERCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samo-
prodaja za Slovenijo vseh
izdelkov tovarne za doku-
mentni in kartni papir ..

BRATJE PIATNIK, RADEČE

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 3

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE
TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd.

Ali ste že naročnik „Trgovskega lista“?

Kastelic in drug

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Ljubljana Aleksandrova cesta 9
Pritličje levo

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Gori-
čane in Medvode d. d. v Ljubljani
in Sladkogorske tovarne papirja
in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah,
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna

**ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13**

Parketne deščice, trstje za stropne,
asfaltno strešno lepenko, bitumenjuto za
izolacijo, bitumen, lesni cement,
karbolinej, strešni lak

in razna izolacijska sredstva proti vlagi dobite najceneje pri tvrdki

JOS. PUH, Ljubljana Gradaška ulica 22
Telefon štev. 25-13

Higienske instalacije

kleparstvo, krovstvo, strelovski

Jakob Fligl dediči

Ljubljana

Telefon 33-53 Rimska cesta 2 Gregorčičeva ulica 5

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, ta-
bele, naročilnice, plakate,
lepake, cenike, vizitke itd.
Vse tiskovine dobavlja
hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA

JESENICE-FUŽINE

Izdeluje polfabrikate: valjano železo, okroglo, polokroglo, kvadratno, ploščato, kotno železo, tračnice do 22 kg na tekoči meter; vroče valjano in hladno valjano trakasto železo; debelo in tanko pločevino, železno žico, valjano, izvlečeno, svetlo, žarjeno, pocinkano, pobakreno, pokositreno; cevi za plinovode in vodovode do 3", črne in pocinkane; vlečene cevi za pohišstvo: vzmeti za pohišstvo iz pobakrene jeklene žice, žičnike vseh vrst; elektrode za električne peči in druge izdelke iz umetnega oglja za elektrotehnične svrhe.

Za vse naše vloge in obveze
lamči
z vsem premoženjem
in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pra-
žene kave, mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

Trgovski

list

se priporoča za
inseriranje!

PORCELAN

svetiljke — kuhinjsko posodo, emajlirano in aluminijasto — vse gospodinske in gospodarske potrebščine — ORODJE za vse gospodarske in industrijske panoge — OKOVJE za stavbe in pohišta, PLOČEVINO, VSO ŽELEZNINO — NOSILKE — CEMENT — kompletne KOPALNICE in STRANIŠČNE NAPRAVE. — Železje in prvovrstne češke ploščice za zidane štedilnike — žezne ŠTEDILNIKE od najpreprostejšega do najfinejšega,

dobite pri

Bogdan Žilič
Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) cesta 11
(p o l e g F i g o v c a)

trgovina z železnino,
poljedelskimi stroji,
porcelanom in steklenino

NA DROBNO! ZAHTEVAJTE PONUDBE! NA DEBELO!

STEKLENINA

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljše referenca!
Tudi na obroke dobavi trdka

Ustanovljeno leta 1906

The Rex Co.

Ljubljana
Gradišče 10

Telefon
22-68

Zagreb
Sajmište 56

Ustanovljeno leta 1906

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka
v Ljubljani

Gospodska ulica 12, telefon štev. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani